

Tillæg til miljøgodkendelse af Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev

Jf. § 12, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 868 af 03/07/2015)

15. februar 2016

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold	3
1.1	Ejer og driftsforhold	4
1.2	Godkendelsespligt.....	4
1.3	Godkendelsens omfang.....	4
1.3.1	Projektets omfang	4
1.3.2	Tidligere godkendelser	6
1.3.3	Biaktiviteter	7
1.3.4	Husdyrbrugets ophør	7
1.4	Offentlighed og høring	8
1.4.1	Offentlighed og høring	8
1.4.2	Ikke-teknisk resume	13
2	Anlægget	15
2.1	Dyrehold og Management	15
2.2	Lokalisering.....	22
2.2.1	Faste afstandskrav	22
2.2.2	Landskabet og planforhold.....	23
2.3	Energi- og vandforbrug.....	24
2.3.1	Energiforbrug.....	24
2.3.2	Vandforbrug	25
2.4	Gener.....	25
2.4.1	Lugt.....	26
2.4.2	Støj.....	27
2.4.3	Lys	28
2.4.4	Fluer og skadedyr.....	28
2.4.5	Støv	28
2.4.6	Transport	29
2.5	Forurening	29
2.5.1	Spildevand	30
2.5.2	Husdyrgødning og foder	30
2.5.3	Affald og miljøfarlige stoffer.....	32
2.5.4	Ammoniak	32
3	Arealerne	41
3.1	Markoplysninger	41
3.2	Gødningsregnskab	43
3.3	Nitrat (overfladevand)	46
3.4	Nitrat (grundvand).....	46
3.5	Fosfor.....	46
3.6	Ammoniak fra udbringning	47
3.7	Gener fra udbringning	47
4	Bilag	49

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12, stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven¹ af Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev ved Nis Jørn Diederichsen.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 82.050 årshøner (90.000 stipladser), 96.000 Hønniker (32.000 stipladser) og 13 heste, svarende til 553,8 DE og til 113.638 årshøner (123.000 stipladser), 96.000 Hønniker (32.000 stipladser) og 13 heste, svarende til 739,61 DE. Endvidere opførsel af 2 nye stalde til skrabeægproduktion.

Godkendelsen meddeles på de vilkår der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår, og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV i habitatbekendtgørelsen, af artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 40 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbrugets miljøgodkendelse senest i 2019. Dette tillæg revurderes senest i 2024.

Dato for godkendelse: 15. februar 2016

Håkon Karlsen
Miljømedarbejder
Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Journal nr.: 15/29891
Konsulent: Gitte Moestrup, OSC-Miljø ApS

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#)

² § 15 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1541 af 10/12/2015](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger

Nis Jørn Diederichsen
Hejsager Strandvej 71
6100 Haderslev
Tlf. 74571212 / 20872121
Email:
d.barkholt@post.tele.dk

Bedriftsoplysninger

Hejsager Strandvej 71
6100 Haderslev
CVR nr. 1002490123
CHR nr. 16587

Konsulent

Tine Bunk Schrøder
KHL
Niels Bohrsvej 2
6000 Kolding
Tlf. 76341700 / 20133325
Email. tbs@khl.dk

Matrikler på ejendom

Ejerlav
Hejsager, Halk

Matrikel nr.
1

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Dyreholdet udvides med en årsproduktion på 31.588 årshøner (33.000 stipladser), svarende til 185,82 DE, endvidere etableres to nye stalde og to nye fodersiloer. Der skal derfor udarbejdes et tillæg efter § 12, stk. 3 til ejendommens miljøgodkendelse fra den 6. januar 2011 og tillæg til miljøgodkendelsen fra den 2. marts 2015.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Nis-Jørn Diederichsen ansøger om at etablere 2 nye stalde til skrabeægproduktion og to nye siloer. Med udvidelsen vil der sammen med hønnikeproduktionen kunne opnås et optimalt flow mellem produktion af hønniker (opdræt) og antal skrabehøner. På ejendommen Barkholt, Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev, vil husdyrholdet efter udvidelsen fortsat bestå af høner til skrabeægproduktion samt hønnikeopdræt til egen besætning.

Udvidelsen omfatter en årsproduktion på 31.588 årshøner med 33.000 stipladser. Udvidelsen udgør 185,82 DE og søges som et tillæg til den nuværende miljøgodkendelse.

Efter udvidelsen vil ejendommens produktion udgøre 113.638 årshøner (123.000 stipladser), 96.000 Hønniker (32.000 stipladser) og 13 heste, svarende til 739,61 DE.

Der ansøges om at kunne opføre: 2 nye stalde øst for nuværende driftsbygninger. Staldene forventes at blive ca. 48 m i længde x ca. 22 m i bredden. Stalden placeres med en indbyrdes afstand på ca. 15 meter imellem og ca. 15 meter til eksisterende stalde mod vest. Det samlede bebyggelsesareal for nye bygninger bliver ca. 2.112 m². De to nye stalde placeres over for hhv. det eksisterende gødningshus samt over for opdrætsstalden, som en naturlig forlængelse af disse stalde mod nord. Se bilag 4 for placering (blåt område).

Der er forud for ansøgningen overvejet alternative muligheder for placeringer af staldanlægget. Der er ikke fundet placeringer som i samme omfang tilgodeser afstandskrav og hensigt om placering af staldanlæg i tilknytning til eksisterende driftsbygninger. Der vurderes således ikke at være alternativer til det ansøgte.

Der foretages ingen ændringer mht. udbringningsarealer og mængden af udbragt husdyrgødning i forhold til forudsætningerne, der er gældende i den nuværende miljøgodkendelse. Husdyrgødningen fra den udvidede produktion afsættes henholdsvis til eksisterende gødningsaftale inden for den nuværende godkendte ramme for modtagelse af husdyrgødning. Herudover afsættes yderligere en mængde gødning til biogas.

Der ansøges om 2 års frist til at påbegynde byggeri og op til 5 års frist til at opnå fuldt dyrehold. Mht. at opnå fuld produktion begrundes anmodning om 5 års frist med, at der forventes behov for en periode efter staldenes opførelse til indkøring af produktionen. Det bemærkes, at der ved den ansøgte frist er taget højde for, at der vil kunne forekomme udsving i forbindelse med indkøring og forventet højere effektivitet over tid.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom, og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførelse af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Nul-alternativ

Med hensyn til nabogener set i forhold til nul-alternativet kontra udvidelsen på husdyrbruget vurderes det, at udvidelsen på husdyrbruget ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring husdyrbruget end ved den nuværende produktion. Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af nul-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil nul-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer med mere), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Nul-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Udnyttelsesfrist

Der er ansøgt om to års frist til at påbegynde byggeri og op til 5 års frist til at opnå fuldt dyrehold. Der gives to år til at byggeri/anlægsarbejder skal være sat i gang, hvilket stilles som vilkår. Med sat i gang menes her, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen på to år, men dyreholdet skal herefter være oppe på fuld produktion indenfor 3 år, ellers bortfalder godkendelsen for den del, der ikke er udnyttet. Sammenlagt er der således 5 års frist til at opnå fuldt dyrehold.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Der er meddelt miljøgodkendelse efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven den 6. januar 2011 samt tillæg til miljøgodkendelsen efter § 12, stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven den 2. marts 2015. Den nuværende miljøgodkendte produktion er:

- 82.050 årshøner (90.000 stipladser),
- 96.000 Hønniker (32.000 stipladser) og
- 13 heste, svarende til 553,8 DE.

Ansøgningskema nr. 76483 tager udgangspunkt i den oprindelige nudrift, som var:

- 40.731 årshøner (48.798 stipladser) og
- 5 heste, svarende til 241,32 DE.

Der er vedlagt et fiktivt ansøgningskema nr. 78321, der viser beregninger for udvidelsen fra marts 2015 til ansøgt produktion.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tilladte dyrehold jf. VVM-screeningsafgørelse af 27. november 2006 på 48.800 stipladser. Dette er i overensstemmelse med gældende regler og vejledninger fra Miljøstyrelsen.

Efter udvidelsen vil produktionen være på 739,61 DE fordelt på:

- 113.638 årshøner (123.000 stipladser),
- 96.000 Hønniker (32.000 stipladser) og
- 13 heste.

Dette tillæg til miljøgodkendelse erstatter ikke vilkår stillet i tidligere godkendelse af 6. januar 2011 og tillæg til miljøgodkendelse af 2. marts 2015 med mindre andet er oplyst nedenfor, men supplerer de vilkår som er stillet i de gældende miljøgodkendelser. Kommunen har i bilag 2 i nærværende afgørelse samlet alle vilkår, som er gældende for anlægsdelen for at anskuliggøre gældende vilkår. Det fremgår endvidere, hvilke vilkår der ophæves eller ændres. De øvrige eksisterende vilkår vedr. husdyrbrugets arealer ændres ikke og disse er fortsat gældende.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

Der henvises til miljøgodkendelsen af 6. januar 2011.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at vilkår i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011 og i tillægget af 2. marts 2015 også vil omfatte senere opførte anlæg, og henviser herudover til at husdyrgødningsbekendtgørelsen skal overholdes.

Det stilles ikke yderligere vilkår.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv blev orienteret om ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse og om udkast til tillæg til miljøgodkendelse den 08. januar 2016 med en frist på 3 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom følgende bemærkninger:

Bemærkning fra Marten Reflund Hansen, Barkholt 20, 6100 Haderslev

Vedr. sagsident: 15/29891.

Nedenstående skal ses i sammenhæng med en lignende skrivelse (vedr. sagsident 14/38137) af 24/2-2015 fra undertegnede.

Siden skrivelsen af 24/2-2015 har Nis-Jørn Diederichsen (NJD) vistnok opsat spildebakker under drikkevandsventilerne formodentlig med ønsket om at nedsætte vandspild ned i hønsegødningen. Dette har ikke haft nogen markant mærkbar effekt på ammoniakudledning og lugtgener.

NJD angiver i sin ansøgning, at det nyetablerede gødningslager vil have en tørstofprocent på 30-40. Det er formodentlig forudsætningen for, at man kan opnå den beskrevne ammoniakreduktion og dermed også lugtgenerne og iøvrigt også tilladelse til udvidelse uden en VVM redegørelse.

Produktionen i henhold til tilladelsen af 6/1-2011 har nu kørt i ca 4 år. Det er rimeligt, at indrømme en vis indkøringsperiode, men efter 4 år burde produktionen forløbe i henhold til den givne tilladelse.

Det gør produktionen ikke hvad angår hønsegødningshåndteringen.

Gødningslageret har ikke på noget tidspunkt siden dets etablering, gennemsnitlig set, indeholdt hønsegødning, som har været i nærheden af en tørstofprocent på 30-40.

F. eks. blev der d.17/8-2015 kørt hønsegødning fra lageret på store gødningspredere til udspredning på mark.

Disse gødningspredere (ca 15 ton/læs) taber uvægerlig klatter på offentlig vej på vej til marken. Mange af disse klatter var så våde, at de splattede ud når et bilhjul kørte gennem dem. Tørstofprocenten har formodentlig ligget i området 15-20 (det er meget svært at vurdere). Lugten var selvfølgelig voldsom, og mindede meget om dengang, hønsegødning blev afhentet i uafdækkede markstakke.

Der er landmænd her på egnen, som modtager hønsegødning fra andre ægproducenter. Hønsegødning fra disse producenter har for det meste forekommet løs og tør og støver nærmest under udspredning, ligesom lugtgenerne er meget mindre.

Det kan altså godt lade så gøre!

I skrivelsen af 24/2-2015 anfører jeg ud fra påvirkning af omgivelserne (bygninger m.m.), at udledningen af ammoniak efter udvidelsen af produktionen ligger langt over den tidligere nuproduktion. Forklaringen er jo nok manglerne i håndteringen hønsegødningen i den nuværende produktion.

Hønsegødningshåndteringen bør være i henhold til tilladelsen af 6/1-2011, inden der gives tilladelse til ydeligere udvidelser.

Der er forskellige forhold, som har indflydelse på den tørstofprocent hønsegødningen har, når den ankommer via bånd til gødningslageret:

- a. Hyppighed af båndkørsler.
- b. Vandmanagement, d.v.s. drikkeventiler.

Der bør stilles følgende krav:

- a. Gødningslageret skal have en tørstofprocent på mindst 30-40. (Det er der andre kommuner der gør).
- b. Der monteres plomberede dataloggere på gødningbånd, som angiver dato, tidspunkt og køretid.
- c. Der monteres plomberede vandmålere for hver sektion.
- d. At der følges op med løbende kontrol af den relevante tilsynsmyndighed.

Jeg er ikke i tvivl, at et gødningslager hvor tørstofprocenten er 30-40, vil have en dramatisk positiv effekt på ammoniakudledningen og lugtgenerne i forhold til situationen de sidste 4 år. Dette vil især være mærkbart i det nære område.

Tilsyneladende har NJD ikke prioriteret disse problemer særlig højt i et produktionsanlæg, som i øvrigt forekommer veldrevet.

Ydeligere et par bemærkninger:

Gødningshusets ledhøjseport er tit åben i lange perioder. Jeg troede det skulle være et lukket lager og det er formentlig medvirkende til, at jeg her på Barkholt 20 lejlighedsvis kan lugte våd hønsegødning.

De i godkendelsen af 6/1-2011 nævnte beplantningsbælter er endnu ikke udført!???

Som borger i kommunen forventer jeg, at de relevante tilsynsmyndigheder overvåger, at tingene bliver bragt i overensstemmelse med de givne tilladelser.

Ansøgers besvarelse på bemærkningerne

Efter at vi i 2014 stoppede med næbtrimning af hønerne, begyndte hønerne at lege med vandniplerne og spille vand. Vi har efterfølgende ved hvert holdskift monteret spildkopper under vandniplerne med godt resultat.

Næste holdskifte i hus 50+60 foregår i uge 8-2016 og herefter vil der være der monteret spildkopper i alle husene.

Der er dog flg. bemærkninger til ovennævnte:

Nuværende hold høns i hus 50+60 uden spildkopper under niplerne er med i et gødningsforsøg under Seges. Ansvarlig Dyrlæge er Ph. d. Susanne Kabell. Der er i forbindelse med forsøget udtaget gødningsprøver direkte fra gødningsbåndene i gødningshuset:

10 gødningsprøver fra maj måned 2015 har et gns. tørstofindhold på 36,62 %

8 gødningsprøver fra nov. måned 2015 har et gns. tørstofindhold på 38,00 %.

Resultater af gødningsprøverne fremsendes gerne.

Ovennævnte viser, at vi ikke har problemer med tørstofindholdet i gødningen, selv ikke uden spildkopper.

Det er selvfølgelig ikke acceptabelt med tab af gødningsklatter på veje i forbindelse med udbringning, og jeg er heller ikke vidende om noget sådant, og har heller ikke modtaget klager herom. Vi vil selvfølgelig fortsat pointere over for maskinstationen, der udbringer/spreder vores hønsemøg, at de skal være meget omhyggelige med at holde bagsmækken lukket og tæt.

Vi har allerede nu krav om at føre logbog i forbindelse med udmugning, og efterlever kravet.

I forbindelse med registrering af vand, kan jeg oplyse at vandforbruget bliver registreret dagligt pr. afdeling af elektroniske vandmålere, og der er alarm på vandmålerne hvis der sker afvigelser.

Vedr. åben port: Porten er selvfølgelig normalt lukket, men i forbindelse med udkørsel af hønsemøg samt andre serviceopgaver er denne selvfølgelig åben.

Vedr. beplantningsbælte: Godkendt beplantningsplan vil blive udført senest 1. marts 2016.

Haderslev Kommunes besvarelse på bemærkningerne

Der er ikke fastsat vilkår om, at gødningen skal have et tørstofindhold over 30 %, og tørstofprocenten indgår ikke i ammoniak- og lugtberegningerne. Et tørstofindhold på 30 % er kun krævet jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen³ § 13, hvis gødningen skal opbevares i marken.

Prøveudtagningen, der er foretaget som led i et gødningsforsøg, viser imidlertid, at alle prøver har et tørstofindhold over 30 %. Analyseresultaterne er fremsendt til Haderslev Kommune.

Ved tilsyn har kommunen konstateret:

- at porte til gødningshuset har været lukket,
- at forholdene i gødningshuset har været ok,
- at der ifølge ansøger udmuges tre gange om ugen mandag, onsdag og fredag. Alt noteres i staldbogen. Hvis der har været problemer hermed, så registreres det også her.

Kommunen har således ikke grundlag for at vurdere, at gødningsopbevaring ikke foregår i overensstemmelse med tidligere miljøgodkendelser.

Eventuelt spild på vejene i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på mark skal fjernes efter udbringning.

Ejendommen overholder ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk lugtgeneafstandene til enkelt bolig (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone som foreskrevet.

Der er et vilkår vedrørende beplantning i den oprindelige miljøgodkendelse. Dette vilkår er fortsat gældende. Der er ikke stillet vilkår omkring beplantningens omfang eller indhold af arter. Den beplantning der er opført på strækningen kan vurderes som sparsom i forhold til at

³ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

skulle bryde lyd, men opfylder en effekt i forhold til at bryde lange bygningsflader i landskabet. Ved tilsyn i august 2015 er det accepteret, at beplantningen består af 1 egetræ pr. meter i skel. Det blev oplyst, at der efterplantes i efteråret. Ifølge ansøgers bemærkninger ovenfor vil godkendt beplantningsplan blive udført senest 1. marts 2016. Dette vil blive kontrolleret ved næste basis tilsyn.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i godkendelsen.

Offentliggørelse og klagevejledning

Tillæg til miljøgodkendelsen af husdyrbruget, Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev i henhold til § 12, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest tirsdag den 15. marts 2016. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Nis-Jørn Diederichsen, Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev
- Asmus Fromm-Christiansen, Ultangvej 26, 6100 Haderslev (Ejer af aftalearealer)

Til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 3):

- Marten R. Hansen, Barkholt 20, 6100 Haderslev
- Mette, Peter og Søren Christiansen, Dalgårdsvej 6, 6100 Haderslev
- Tove Kyhl, Dalgårdsvej 8, 6100 Haderslev
- Marianne Kyhl, Dalgårdsvej 10, 6100 Haderslev
- Claus Kragh og Hanne J. From, Dalgårdsvej 27, 6100 Haderslev
- Birgitte K., Niels Henrik og Thomas K. Suurballe, Dalgårdsvej 34, 6100 Haderslev
- John Eigil Palmblad, Dalgårdsvej 37, 6100 Haderslev
- Jurgita Sabaliauskiene, Dalgårdsvej 39, 6100 Haderslev
- Hans Jørgen Carstensen, Dalgårdsvej 39A, 6100 Haderslev
- Jens Peter Hansen Kyster og Emma Lind, Dalgårdsvej 49, 6100 Haderslev
- Key og Johanne Cjestine Thomsen, Dalgårdsvej 79, 6100 Haderslev
- Morten Falch og Supaporn A. Falch, Hejsager Strandvej 41, st. tv., 6100 Haderslev
- Henriette V. Rosenfalk, Hejsager Strandvej 41 st. mf, 6100 Haderslev
- Helge Hoier, Mozghan, Sam og Siavash M. Gourabi, Hejsager Strandvej 43, 6100 Haderslev
- Kirsten H. Poulsen og Jesper Nielsen, Hejsager Strandvej 45, 6100 Haderslev
- René S. Hansen og Sidsel P. Goltermann, Hejsager Strandvej 46, 6100 Haderslev
- Danny D. Christensen og Pia L. Jacobsen, Hejsager Strandvej 47, 6100 Haderslev
- Metha A. Andersen, Hejsager Strandvej 48, 6100 Haderslev
- Tommy Christensen, Hejsager Strandvej 49, 6100 Haderslev
- Ove og Bernette Marie Louise H. Breith, Hejsager Strandvej 51, 6100 Haderslev
- Jan Lind, Hejsager Strandvej 76, 6100 Haderslev
- Jørgen Peter og Elly Marie Byg, Hejsager Strandvej 91, 6100 Haderslev
- Hans Thomsen og Vera Helene Hoegh, Hejsager Østertoft 6, 6100 Haderslev
- Bjørn Frandsen og Linette Bork Kristensen, Hejsager Østertoft 7, 6100 Haderslev
- Stefan, Agnes og Martin Seide, Hejsager Østertoft 9, 6100 Haderslev
- Karsten Andresen, Hejsager Østertoft 14, 6100 Haderslev
- Jesper Meyenburg og Sabine K. Christensen, Hejsager Østertoft 16, 6100 Haderslev
- Lisa Y. Lauridsen, Hejsager Østertoft 18, 6100 Haderslev
- Susanne L. W. Frank, Hejsager Østertoft 20, 6100 Haderslev
- Ingvard V. J. og Johanne Margrethe Schmidt, Hejsager Østertoft 22, 6100 Haderslev
- Jan D. G. Sørensen, Hejsager Østertoft 24, 6100 Haderslev
- Vivi Petersen, Hejsagervej 34A, 6100 Haderslev
- Marianne F. Mønsted og Tony Nielsen, Hejsagervej 34B, 01., 6100 Haderslev
- Peter B. Boysen og Barbi E. Frandsen, Hejsagervej 36, 6100 Haderslev
- Jørgen L. Jørgensen, Hejsagervej 38, 6100 Haderslev
- Astrid Schøsler, Hejsagervej 42A, 6100 Haderslev
- Maksims Trihonovs og Sintija Skensberga, Hejsagervej 42D, 6100 Haderslev
- Chris Gregersen og Anne Burrack Larsen, Hejsagervej 46, 6100 Haderslev
- Poul M. Radfelder, Hejsagervej 48, 6100 Haderslev
- Mike Juhler, Skrågyde 3, 6100 Haderslev
- Søren H. Skaanning, Skrågyde 7, 6100 Haderslev
- Henning og Karla M. K. Petersen, Skrågyde 9, 6100 Haderslev
- Carsten Raeder og Terese H. Eliassen, Skrågyde 11, 6100 Haderslev
- Lars W. Buhl og Sanne Marie Bruhn, Skrågyde 13, 6100 Haderslev
- Ute Susanne Petersen, Skrågyde 15, 6100 Haderslev
- Leif Sandlykke, Skrågyde 17, 6100 Haderslev
- Paul K. og Tove Mathiesen, Skrågyde 19, 6100 Haderslev

- Christian W., Britta og Nanna Buchholt, Skrågyde 21, 6100 Haderslev
- Jens Peter Hunderup, Skrågyde 22, 6100 Haderslev
- Tage og Dorte Krogh, Skrågyde 22A, 6100 Haderslev
- Steen P. Vitting og Karen Margrethe Johansen, Skrågyde 24, 6100 Haderslev
- Hejsager Vandværk, Småkærvej 60, 6100 Haderslev
- TDC A/S, Teglholtsgade 1, 2450 København SV
- HAB, Varbergvej 63, 6100 Haderslev
- Torben B. Mikkelsen og Cathrine Kolmos, Ved Krotoften 5, 6720 Fanø
- Lilly Christensen, Øsbygade 89 G, 6100 Haderslev
- Ingefred Else Ravn, Fredeshøj 12, 6100 Haderslev
- Børge M. Beck, Fredeshøj 22, 6100 Haderslev
- Laue Fromm-Christiansen Skau, Grarupvej 63, 6100 Haderslev
- TV-HUSET HADERSLEV ApS, Grønlandsvej 58, 6100 Haderslev
- Peter H. Hadberg, Havvejen 74, 6100 Haderslev
- Søren D. Jørgensen, Ingeniørvej 6, 6560 Sommersted
- DONG GAS DISTRIBUTION A/S, Kraftværksvej 53, 7000 Fredericia
- Liselotte S. Lauritzen, Rådmandsvej 2 F, 1., 6100 Haderslev
- Haderslev Kommune, Teknik og Miljø – Plan, Simmerstedvej 1A 01., 6100 Haderslev

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Tine Bunk Schrøder, KHL, e-mail: tbs@khl.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V., e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K., e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens, e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive, e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev, e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Udvidelsen omfatter en årsproduktion på 31.588 årshøner med 33.000 stipladser. Udvidelsen udgør 185,82 DE og søges som et tillæg til den nuværende miljøgodkendelse.

Efter udvidelsen vil ejendommens produktion udgøre 113.638 årshøner (123.000 stipladser), 96.000 Hønniker (32.000 stipladser) og 13 heste, svarende til 739,61 DE.

Der ansøges om at kunne opføre: 2 nye stalde øst for nuværende driftsbygninger. Staldene forventes at blive ca. 48 m i længde x ca. 22 m i bredden. Stalden placeres med en indbyrdes afstand på ca. 15 meter imellem og ca. 15 meter til eksisterende stalde mod vest. Det samlede bebyggelsesareal for nye bygninger bliver ca. 2.112 m². De to nye stalde placeres over for hhv. det eksisterende gødningshus samt over for opdrætsstalden, som en naturlig forlængelse af disse stalde mod nord. Se bilag 4 for placering (blåt omrids).

BAT (Bedste Tilgængelige Teknik)

Vejledende emissionskrav for ammoniak overholdes ved, at hønerne indsættes i et såkaldt åbent etagesystem med skrabeægsproduktion. I etagesystemet afsættes størsteparten af gødningen på et gødningsbånd, som tømmes 3 gange ugentlig. Dette muliggør en markant sænkning af ammoniakemissionen. Udmugning sker 3 gange ugentlig, hvilket reducerer ammoniakemissionen med ca. 36 %.

Vejledende emissionskrav for fosfor er overholdt ved at foderforbrug og fosforindhold i foderet er reduceret.

Endvidere anvendes fasefodring, hvor hver fase er tilpasset hønernes behov og foderet er tilsat fytase

Håndtering af husdyrgødning ændres ikke i forhold til tidligere godkendelser.

Der ændres ikke i ejede -, forpagtede - eller aftaletalearealer. Der ændres heller ikke i sædskifte eller efterafgrøder.

Gødning svarende til udvidelsen afsættes til biogas eller nye aftalearealer.

Arealerne er allerede miljøvurderet i den gældende miljøgodkendelse fra 6. januar 2011.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

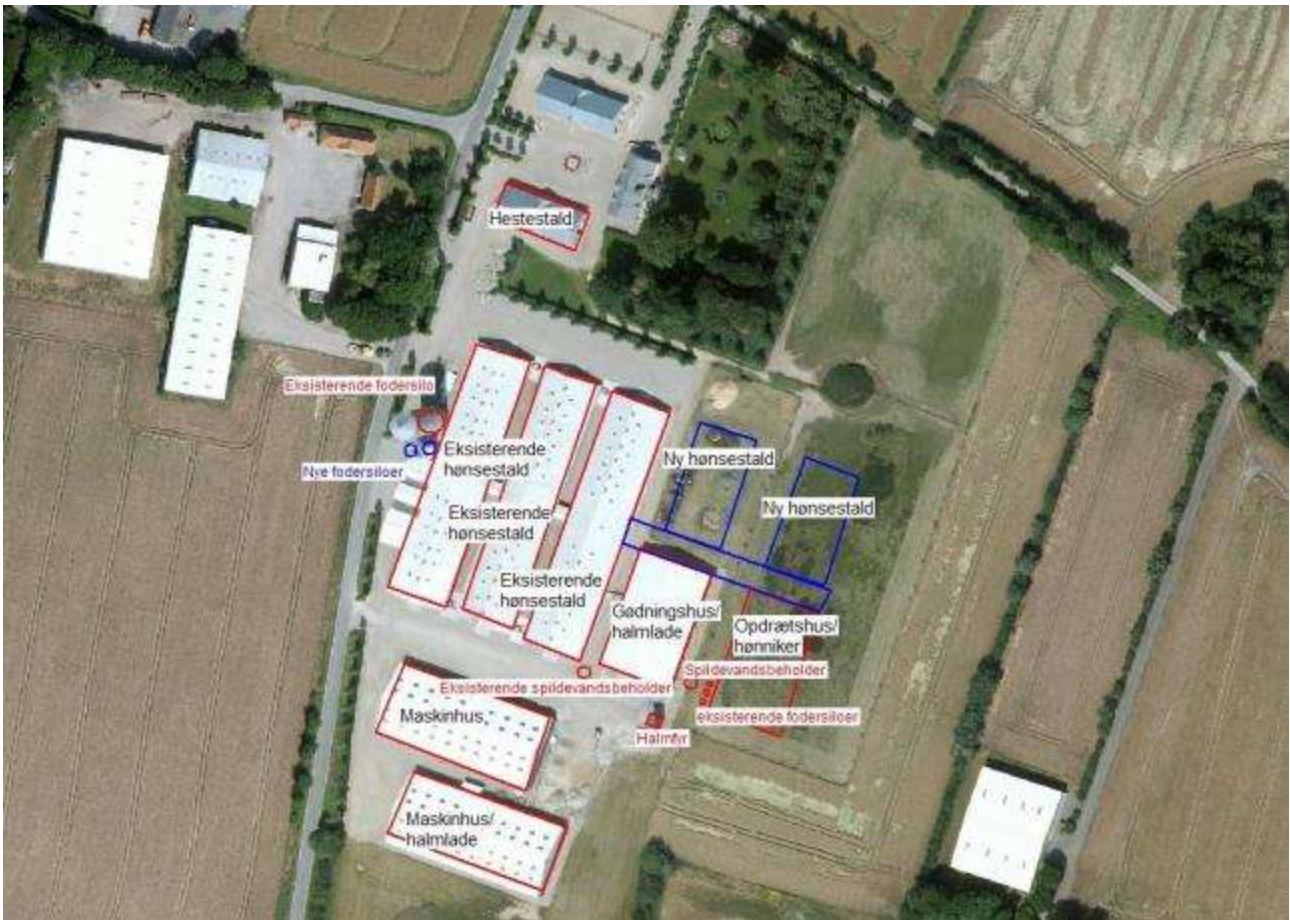
Ansøgers tekst

Det bemærkes overordnet at nærværende ansøgning og miljøredegørelse alene omfatter oplysninger, hvori det ansøgte enten angiver nye eller ændrede forhold og forudsætninger i forhold til størrelser som allerede er beskrevet i miljøgodkendelsen fra 2011 og det nuværende tillæg til miljøgodkendelsen fra marts 2015.

Der er således forudsat, at der med det ansøgte ikke ændres ved det eksisterende godkendte dyrehold herunder eksisterende stalde, og heller ikke ændres på arealer og tildeling af gødning til disse.

Beskrivelse af anlægget

Placeringer af nye og eksisterende bygninger er vist på nedenstående kort (figur 1), idet de ansøgte nye bygninger er vist med blå.

Nye Bygningsdele	Beskrivelse
Nye hønsstalde	De nye stalde forventes at blive ca. 1.100 m ² . Hver a ca. 48 meter længde og ca. 22 meter bredde i en afstand på ca. 15 m mellem de to bygninger. Højden bliver ca. 7 meter og følger samme højde, taghældning, byggestil og farve som de eksisterende hønsstalde, dvs. grå sandwich-paneler og grå eternittag.
Fodersiloer	Der etableres 2 fodersiloer på ca. 12 meters højde. Diameter ca. 3 m og kapacitet ca. 39 t. Siloerne placeres ved eksisterende staldbygning og ved siden af eksisterende silo
Bygninger som nedrives	Ingen.

Afkast og indsugning placeres i lighed med nuværende stalde i tagfladen. Ventilationen forventes at blive undertrykssystem og frekvensstyret med step som de eksisterende bygninger.

De ansøgte bygninger (markeret med blå) placeres direkte i forbindelse med, eller i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Hønnikestalden er pt (september 2015) under opførelse.

Der er tale om en udvidelse af den allerede eksisterende skrabeægproduktion. Staldindretningen er i form af et moderne etagesystem med gødningsbånd. Systemet er beskrevet i teknologiblad for æglæggende høner: "Etagesystem ved ægproduktion (ver. 1 af 17.05.2011)".

Beskrivelse af dyreholdet

Der er på ejendommen i dag en miljøgodkendt skrabeægsproduktion i 3 stalde (1-3), en hønnikeopdrætsproduktion under opførelse (stald 4) samt et mindre hestehold.

Ansøgningen hidrører alene en udvidelse af antal skrabehøner ved tilbygning af 2 nye stalde. Øvrige eksisterende produktioner vil være uændrede.

Det nuværende og ansøgte husdyrhold samt staldsystemer fremgår af nedenstående oversigt fra det digitale ansøgningskema.

Mht. angivelse af nudrift er der i hovedskema 76.483 i overensstemmelse med lovgivningens 8 års regel taget udgangspunkt i den nudrift der var gældende før miljøgodkendelsen fra 2011. Merbelastninger med ammoniak mv. regnes således med udgangspunkt i den daværende oprindelige nudrift.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer – uddrag fra fiktivt ansøgningskema.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
FjHø08	Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabehøne	Nudrift	82050	482,65
		Ansøgt	113638	668,46
Hest02	1 voksen årshest, 300-500 kg	Nudrift	13	4,48
		Ansøgt	13	4,48
FjHø11	Hønnike, Konsumæg, bure, produktionstid 119 dag	Nudrift	81600	56,67
		Ansøgt	81600	56,67
FjHø12	Hønnike, Konsumæg, gulvdrift, produktionstid 119 dag	Nudrift	14400	10,00
		Ansøgt	14400	10,00

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori – uddrag fra fiktivt ansøgningssskema.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE
						Ind	Ud		
Stald 1 Eksist. skrabeægstald, vest	Nej	FjHø08	Nudrift	27350	30000				160,88
			Ansøgt	27350	30000				160,88
Stald 2 Eksist. skrabeægstald midt	Nej	FjHø08	Nudrift	27350	30000				160,88
			Ansøgt	27350	30000				160,88
Stald 3 Eksist. skrabeægstald, øst	Nej	FjHø08	Nudrift	27350	30000				160,88
			Ansøgt	27350	30000				160,88
Hestestald	Nej	Hest02	Nudrift	13	0				4,48
			Ansøgt	13	13				4,48
Stald 4 Ansøgt hønikestald, øst	Nej	FjHø11	Nudrift	81600	27200				56,67
			Ansøgt	81600	27200				56,67
		FjHø12	Nudrift	14400	4800				10,00
			Ansøgt	14400	4800				10,00
Æglæggestald - v. gødn hus	Ja	FjHø08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	15794	16500				92,91
Æglæggestald v hønikestald	Ja	FjHø08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	15794	16500				92,91
Sum			Nudrift						553,80
			Ansøgt						739,61
Ændring alle produktioner:									185,81

Det ansøgte anlæg giver mulighed for 16.500 hønepladser pr. staldafsnit. Der ønskes mulighed for variation i hønernes indgangs- og afgangsalder hvorfor der er anvendt en produktions-/rotationsbrøk der er lidt større end normalt til beregning af antal årshøner. Med en standarddødelighed på 3 % giver dette et antal årshøner på: 31.588 stk. (33.000 hønepladser x 75/76 x 0,97).

Management

Ud over den nugældende praksis jf. miljøgodkendelsen fra 2011 skal produktionen tillige leve op til HACCP-kodex samt branchekoden "GMP-plan for produktion af konsumæg"

Rengøring og desinfektion

Ændres ikke i forhold til miljøgodkendelsen fra 2011.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ved den ansøgte udvidelse indsættes et såkaldt åbent etagesystem med skrabeægsproduktion. I etagesystemet afsættes størsteparten af gødningen på et gødningsbånd, som tømmeres 3 gange ugentlig. Dette muliggør en markant sænkning af ammoniakemissionen. Der kan ved fastsættelse af miljøeffekten tages udgangspunkt i Teknologibladet "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur", som anviser at 3 gange udmugning ugentlig reducerer ammoniakemissionen med ca. 36 %. Andelen af gødning som afsættes på båndet er i normerne angivet til ca. 88 % i forhold til den afsatte gødningsmængde og ca. 78 % af N-mængden.

Erfaringer og nyere undersøgelser antyder at andel gødning afsat på båndet antagelig er højere i praksis. Ligeledes etableres typisk i nye stalde til skrabe høner endvidere en skraber på gulvfladen under gødningsbåndet som regelmæssigt fjerner gødning tabt eller afsat i dette staldområde.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænse for ammoniakudledning fra anlæg med skrabe høner i etagesystem med gødningsbånd er 9,92 kg NH₃ pr. 100 årshøner. Værdien gælder for både nye og eksisterende anlæg. Det er ikke muligt at indtaste tiltaget hyppig udmugning

med gødningsbånd i den digitale ansøgning, hvorfor effekten i stedet er anført under rubrikken "kemisk luftvasker".

Udvidelsen har et beregnet BAT-niveau jf. Miljøstyrelsens vejledning på 9,92 kg N pr 100 høner * 31.588 høner = 3.134 kg N og det ansøgte viser en ammoniakudledning fra udvidelsen på 3.145,30 kg N (med uændrede fodertiltag og ændret teknik som i den oprindelige godkendelse) hvilket er godt 11 kg over BAT-niveauet. Imidlertid betyder den generelle accept af en bagatelgrænse mht. vejledningens grænser, at det vurderes at BAT er overholdt ved dette niveau.

De valgte tekniker indbefatter gødningsbånd med 3 ugentlige udmugninger med 36 % reduktionseffekt i fht. referencesystem.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Der anvendes fasefodring, hvor hver fase er tilpasset hønernes behov. Behovet er nøje afstemt ud fra dyrenes avlsmæssige stadi og genotype. Der er stor fokus på dyrenes sundhed og holdbarhed, hvorfor der anvendes foder af høj kvalitet med høj fordøjelighed af næringsstoffer. Foderet er tilsat fytase. Der er generelt begrænset muligheder for at optimere fodringen yderligere, idet der ikke må være kompromis i forhold til hønernes holdbarhed og dyrevelfærd. Fodringen følger nuværende praksis jf. den gældende miljøgodkendelse. Begge metoder vurderes at overholde BAT og der er ikke yderligere mulige BAT-tiltag på foder.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænse for fosfor er 26,1 kg P pr DE. Grænseværdien kan således beregnes til 185,82 DE (udvidelsen) x 26,1 kg P = 4.850 kg P. Ved normfodring vil der årligt produceres 5.719,61 kg P, men da der er tale om en lille hønerace, kan overholdelse af emissionsgrænseværdien for udvidelsen opnås ved at sænke kg foder pr årshøne til 42,3 kg foder pr. årshøne såfremt foderet indeholder uændret fosfor i forhold til nuværende godkendelse dvs. 0,46 g fosfor pr. kg foder. Der produceres så 4.836,09 kg P fra 185,80 DE svarende til 26,03 kg P / DE.

Haderslev Kommunes vurdering

Anlæg

Staldanlægget er et såkaldt åbent etagesystem med skrabeægsproduktion. Staldsystemet er beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblad: "Etagesystem ved ægproduktion". I etagesystemet afsættes størsteparten af gødningen på et gødningsbånd, som tømmes 3 gange ugentlig på Hejsagervej 71. Ved fastsættelse af miljøeffekten tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens Teknologiblad: "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur", som anviser at 3 gange udmugning ugentlig reducerer ammoniakemissionen med ca. 36 %.

Haderslev Kommune vurderer, at de valgte teknologier er BAT, og der fastsættes vilkår til staldtypen og hyppig udmugning i overensstemmelse med de vejledende vilkår i teknologibladene.

Dyrehold

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion, samt den fortsatte hønnike- og skrabeægsproduktion samt hesteholdet. Vilkåret erstatter vilkår 12 i miljøgodkendelse af 6. januar 2011 og vilkår 5 i tillæg til miljøgodkendelse af 2. marts 2015.

For øvrige vilkår vedrørende staldindretning, fodring mv. omkring det oprindelige dyrehold henvises der til miljøgodkendelsen af 6. januar 2011.

Eventuelle ændringer af dyreholdet i fremtiden skal anmeldes til Haderslev Kommune.

Management

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologiblade, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Der er i miljøgodkendelsen fra 6. januar 2011 stillet vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for husdyrbruget og at denne skal revideres årligt. Det vurderes, at vilkåret om en beredskabsplan for husdyrbruget også skal omfatte de nye æglæggestalde og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

Rengøring og desinfektion

Rengøring og desinfektion ændres ikke i forhold til miljøgodkendelsen fra 2011.

Der er i miljøgodkendelsen fra 6. januar 2011 stillet vilkår om, at staldanlægget minimum skal rengøres mellem hvert hold høns, og at staldventilatorer skal rengøres og justeres efter producentens anvisninger. Det vurderes, at vilkårene også skal omfatte de nye æglæggestalde og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

Der fastsættes vilkår om, at ventilationsanlægget i de nye stalde skal rengøres minimum 1 gang om året, og at der skal føres journal over kontrol og rengøring af ventilationsanlægget.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Der anvendes fasefodring, hvor hver fase er tilpasset hønernes behov og foderet er tilsat fyta-se. Fodringen følger nuværende praksis jf. den gældende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune vurderer, at foderet svarer til standardfoder, som kan forventes at leve op til bedste tilgængelige foderteknologi.

Oplysninger om foder – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg foder per dyr (mink/fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteingræd / mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årsko / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
Stald 1 Eksist. skrabebægstald, vest	FjHø08	Nudrift	47,10	15,11	0,46	19,10		
		Ansøgt	47,10	15,11	0,46	19,10		
Stald 2 Eksist. skrabebægstald midt	FjHø08	Nudrift	47,10	15,11	0,46	19,10		
		Ansøgt	47,10	15,11	0,46	19,10		
Stald 3 Eksist. skrabebægstald, øst	FjHø08	Nudrift	47,10	15,11	0,46	19,10		
		Ansøgt	47,10	15,11	0,46	19,10		
Hestestald	Hest02	Nudrift	-	-	-	-	-	-
		Ansøgt	-	-	-	-	-	-
Stald 4 Ansøgt hønnekæstald, øst	FjHø11	Nudrift	5,76	15,70	0,60		1,29	
		Ansøgt	5,76	15,70	0,60		1,29	
	FjHø12	Nudrift	5,76	15,70	0,60		1,29	
		Ansøgt	5,76	15,70	0,60		1,29	
Æglæggestald - v. gædn hus	FjHø08	Nudrift	44,60	16,20	0,50	19,00		
		Ansøgt	42,30	16,60	0,46	19,10		
Æglæggestald v hønnekæstald	FjHø08	Nudrift	44,60	16,20	0,50	19,00		
		Ansøgt	42,30	16,60	0,46	19,10		

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniakudledning fra anlæg med skrabeheøner i etagesystem med gødningsbånd er 9,92 kg NH₃-N pr. 100 årshøner jf. "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg". Værdien gælder for både nye og eksisterende anlæg.

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet til 3.133,5 kg N/år for udvidelsen. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 3.145,3 kg N/år for udvidelsen jf. ovenstående tabel. Derved er BAT niveauet for ammoniak overskredet med 11,8 kg pr. år. Kommunen har konkret vurderet, at overskridelsen på ca. 12 kg N/år, svarende til 0,4 % er ubetydelig jf. NMKN afgørelser (NMK-132-00417 og NMK-131-00074).

Haderslev Kommune vurderer endvidere, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT. Der er anvendt etagesystem med gødningsbånd som staldsystem, samt hyppig fjernelse gødning fra stalden (3 gange om ugen) som virkemiddel for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak.

Det fremgår af Teknologiblad "Etagesystem ved ægproduktion", at 1000 skrabeheøner (årshøner) i etagesystem har en ammoniakemission på 116 kg NH₃/år fra stald og 36 kg NH₃/år fra lager, hvilket er en reduktion sammenlignet med referencesystemet,

Det fremgår af Teknologiblad "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold) ", at der kan opnås en reduktion på 36 % ved tre ugentlige udmugninger sammenlignet med én ugentlig udmugning (referencesystem).

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladene, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Vejledende emissionskrav for fosfor

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor fra anlæg med skrabeheøner i etagesystem med gødningsbånd er 26,1 kg P pr. DE jf. "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg". Værdien gælder for både nye og eksisterende anlæg.

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for fosfor er overholdt for udvidelsen.

Det vejledende emissionskrav for fosfor er beregnet til 26,1 kg P x 185,82 DE = 4.850 kg P/år. Fosforemissionen fra udvidelsen beregnes til 4.836 kg P/år. Derved er BAT niveauet for fosfor overholdt med 14 kg P / år.

Der er anvendt reduceret fodertildeling (42,3 kg foder pr. årshøne) og reduceret fosforindhold i foderet (0,46 %) som virkemiddel for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for fosfor.

Miljøpåvirkningerne fra husdyrbruget er beregnet og vurderet på baggrund af de i husdyrgodkendelse.dk indtastede fodringstiltag. Der stilles på den baggrund vilkår, som skal sikre, at der i den fremtidige drift anvendes fodringstiltag, som medfører, at de beregnede emissioner af ammoniak, nitrat og fosfor ikke overskrides. Vilkårene stilles som krav til maksimale korrektionsfaktorer for kvælstof og fosfor for det samlede dyrehold, jf. det nedenstående.

De maksimale korrektionsfaktorer beregnes ud fra oplysningerne i nedenstående skema fra husdyrgodkendelse.dk. De enkelte faktorer, som indgår i beregningerne er ikke bindende, men den samlede korrektionsfaktor skal overholdes.

Korrektionsfaktor for kvælstof, jf. normtal 2015:

$$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 83,05 =$$
$$((42,30 \times 16,60 \times 0,16) - (19,10 \times 1,81) - (0,5 \times 2,88)) / 83,05 = 0,92$$

Korrektionsfaktor for fosfor, jf. normtal 2015:

$$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 18,99 =$$
$$((42,30 \times 0,46) - (19,1 \times 0,2) - (0,5 \times 0,67)) / 18,99 = 0,81$$

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladene, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Vilkår

- 3) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 113.638 årshøner (123.000 stipladser), 96.000 årshønniker (32.000 stipladser) og 13 heste, svarende til 739,61 DE⁴ ⁵
- 4) Staldafsnit "Ny æglæggestald ved gødningshus" og "Ny æglæggestald ved hønnikestald" skal indrettes med etagesystem og gødningsbånd.
- 5) Gødningsbåndet skal tømmes mindst 3 gange ugentligt med et interval på 2-3 dage.
- 6) Etagesystem, gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 7) Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:
 - Tidspunkt for tømning af gødningsbånd (start- og sluttidpunkt)
 - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.

⁴ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

⁵ Vilkår 3 erstatter vilkår 12 i miljøgodkendelse af 6. januar 2011 og vilkår 5 i tillæg til miljøgodkendelse af 2. marts 2015.

- 8) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end tre dage.
- 9) Logbogen skal opbevares i mindst 5 år på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 10) Ventilationssystemet i de nye stalde skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.
- 11) Korrektionsfaktoren vedrørende kvælstof må for det udvidede hønsehold i de to nye stalde højst være 0,92 beregnet efter følgende formel:
$$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 83,05.$$
- 12) Korrektionsfaktoren vedrørende fosfor må for det udvidede hønsehold i de to nye stalde højst være 0,81 beregnet efter følgende formel:
$$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 18,99.$$

Kravet om maksimal fosforkorrektionsfaktor gælder ikke, hvis al fjerkrægødning afsættes til biogasanlæg eller forbrænding.
- 13) Foderet skal tilsættes fytase efter foderstofproducentens anvisning.
- 14) Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer datoer for ind- og udsætninger af høner, dødelighed, kg æg pr. årshøne, kg tilvækst pr. årshøne, kg foder pr. årshøne, samt indhold af råprotein og fosfor pr. kg foder i de enkelte foderblandinger.
- 15) Der skal som minimum være en blandeforskrift/deklaration for hver foderfase, der har været anvendt.
- 16) Logbogens oplysninger, anvendte blandeforskrifter, samt følge- og indlægssedler for indkøbte fodermidler, skal opbevares i min. fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende
- 17) Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes korrektionsfaktor for kvælstof og fosfor ud fra vilkårligningerne i vilkår 11 og 12.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøgers tekst

Alle de ansøgte bygninger placeres direkte i forbindelse med, eller i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger.

Afstand fra ansøgte til	Afstand	Afstand overholdt?
Ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)	779 m	Ja
Almene vandforsyningsanlæg (50 m)	788 m	Ja
Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m)	148 m	Ja
Offentlig vej og privat fællesvej (15 m)	105 m	Ja
Levnedsmiddelvirksomhed (25 m)	>25 m	Ja
Beboelse på samme ejendom (15 m)	75 m	Ja
Naboskel (30 m)	75 m	Ja
Nabobeboelse (50 m)	144 m	Ja
Eksisterende byzone	4,82 km (Starup)	Ja
Planlagt byzone	5,04 km (Starup Skolevej)	Ja
Eksisterende sommerhusområde	960 m (Hejsager Strand)	Ja
Planlagt sommerhusområde	-	Ja
Eksisterende rekreativt område	3,48 km (campingplads, Brunbjerg)	Ja
Planlagt rekreativt område	-	Ja
Områder der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv	514 m (Hejsager)	Ja

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8 er overholdt, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Der foretages ikke med det ansøgte nogen ændringer mht. beplantningen ved ejendommen, herunder ændringer i forhold til den gældende beplantningsplan jf. nuværende godkendelse. De ansøgte stalde placeres parallelt med eksisterende hønsestalde og over for hhv. det eksisterende gødningshus og over for opdrætsstalden, som en naturlig forlængelse af disse stalde mod nord. Staldene ligger i tilknytning til eksisterende bygninger med 15 meter mellem eksisterende og nye stalde. Der følges den eksisterende byggestil og de nye staldbygning vil på den måde ikke komme til at virke dominerende. Bygningsanlægget vil fortsat fremtræde som et samlet hele. I forhold til indsigt og udsyn fra vej og naboejendomme vil de nye bygninger således falde naturligt ind i den eksisterende bebyggelse, og evt. indsigt vil være sløret af eksisterende beplantning. Der ønskes ikke yderligere supplerende beplantning tæt på stalden på grund af behovet for luftskifte og adgangsforhold.

Haderslev Kommunes vurdering

Der opføres to nye hønsstalde på hver ca. 1.056 m² ved eksisterende stalde og 2 fodersiloer på ca. 12 meters højde ved eksisterende fodersiloer. Byggeriet opføres i samme stil og materialer, som de eksisterende bygninger.

Siloerne vil komme til at stikke ca. fem meter op over staldbygningerne. De har kun en diameter på ca. tre meter og er derfor betydelig smallere end den brede silomodel, som står ud mod Hejsager Strandvej. Det vurderes ikke, at disse siloer vil skæmme landskabet, set i forhold til den samlede bygningsmasse, da de placeres sammen med eksisterende siloer.

Hønsstaldene placeres bag de eksisterende stalde i forhold til Hejsager Strandvej. Det vurderes, at eksisterende beplantning og bebyggelse skjuler den nye bygning for direkte indsyn.

Der stilles på denne baggrund ikke vilkår til beplantning, men henvises til miljøgodkendelsen af 6. januar 2011.

De nye staldbygninger konflikter ikke med beskyttelseslinjer for kirke, skov eller kyst. Endvidere er bygningerne ikke i konflikt med beskyttede sten- og jorddiger eller beskyttede fortidsminder.

Planmæssigt ligger de nye hønsstalde uden for områder udlagt til by- og erhvervsudvikling. Hejsager Strandvej er en del af de udpegede cykelruter i Kommuneplan 2013 og ejendommen ligger lige på grænsen til det udpegede turismeområde. Dette vurderes dog ikke, at udgøre en konflikt, da det nye byggeri er skjult bag eksisterende bygninger og beplantning og da transporterne til og fra ejendommen ikke øges mere, end hvad det vurderes er acceptabelt.

Ejendommen ligger endvidere på grænsen til de udpegede Uforstyrrede landskaber i Kommuneplan 2013. Da de nye hønsstalde placeres i tilknytning til det eksisterende byggeri på en landbrugsejendom og i samme stil, vurderes det ikke at have nogen betydning.

Ejendommen ligger inden for kystnærhedszonen, men da der ikke skal udarbejdes en lokalplan for anlæg af landbrugsejendom, og da de nye stalde er i tilknytning til eksisterende bygningsmasse og derfor ikke vurderes at have væsentlig landskabelig betydning, stilles der ingen vilkår på denne baggrund.

Der stilles ingen vilkår på baggrund af de planmæssige forhold.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Det ansøgte følger nuværende praksis jf. nuværende godkendelse. Stalden indrettes med lavenergi belysning hvor dette er muligt.

Det ansøgte ventes at øge energibehovet til el med ca. 194.824 kWh årligt. Energibehovet er beregnet således:

1030 kW/167 høner x 31.588 årshøner jf. normtal for energiforbrug til staldsystem med gødningsbånd.

Største strømforbrugere er ventilation og drift af gødningsbånd. Energibesparende foranstaltninger følger i væsentlighed nuværende godkendelse.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af energiforbrugende installationer er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere energiforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på energisparende egenskaber.

Der er i tillægsgodkendelsen fra 2. marts 2015 stillet vilkår om, at energiforbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere er der stillet vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet. Det vurderes, at vilkårene om energiforbruget også skal omfatte de nye hønsstalde og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Der er uændret vandforsyning fra offentlig boring. Vandforbruget ventes at stige med ca. 2.678 m³ årligt som konsekvens af udvidelsen. Der er som i de øvrige stalde daglig tilsyn med drikkevandsforsyningen og evt. utætheder. Vandsparende foranstaltninger følger nuværende godkendelse.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af vandforbruget er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparelser.

Det vurderes, at ca. 2.678 m³ vand årligt til drikkevand og rengøring i udvidelsen er realistisk i forhold til det eksisterende anlæg, og der stilles ikke vilkår om at nedbringe dette forbrug.

Der er i tillægsgodkendelsen fra 2. marts 2015 stillet vilkår om, at vandforbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere er der stillet vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af vandforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet. Det vurderes, at vilkårene om vandforbruget også skal omfatte de nye hønsstalde og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Det ansøgte overholder afstandskravene for lugt for nærmeste omkringboende, samlet bebyggelse samt til områder udlagt i kommuneplan til byzone/sommerhusområde. Afstandskrav er overholdt med god margin.

Der er regnet med 3 x 30.000 stipladser (eksisterende æglæggere) samt 2 x 16.500 stipladser (udvidelsen) og 32.000 hønniker (første tillæg) på stald, dvs. svarende til fuld belægning.

Lugtberegningen tager udgangspunkt i kg dyr på stald ved maksimal belægning. For hønerne er regnet på en gennemsnitsvægt på 1,9 kg, som angiver tungeste hønetype og dermed worst-case.

De nye staldbygninger placeres øst for og i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Stalden indrettes med gødningsbånd som sikrer at gødningen fjernes hyppigt fra stalden. Ligeledes fungerer staldsystemet således at strøelsen kan holdes tør. Dette har samlet set en positiv effekt på afgivelsen af lugt, men beregningsmæssigt i ansøgningssystemet tages der ikke højde for denne effekt. Der vil således være begrænset med lugt fra stalden, mens lugtberegningerne tager udgangspunkt i worst-case.

Den nærmeste naboejendom Barkholt 20 er beliggende øst for staldanlægget og har landbrugspligt. Afstanden er ca. 140 meter fra nærmeste staldhjørne på den nye staldbygning. Da ejendommen har landbrugspligt indgår denne ikke i afstandskrav for beregning af lugtgeneafstand. Afstandskrav til pågældende ejendom ville dog være overholdt også hvis der ikke var tale om landbrugspligt.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Dalgårdsvej 27. Ejendommen ligger med en vægtet gennemsnitsafstand på 204 meter nordvest for staldanlægget. Afstandskrav for lugt er ukorrigeret 96,88 meter og korrigeret geneafstand er 63,34 m. Afstandskravet er således overholdt med god margin.

Nærmeste samlede bebyggelse er Hejsager, som i kommune- og lokalplan er angivet som et boligområde i landzone. Afstanden til områdegrænsen er 514 meter nord for staldene. Generikriteriet er overholdt.

Nærmeste byzone er sommerhusområdet Hejsager Strand beliggende ca. 960 meter syd for staldanlægget. Ukorrigeret geneafstand for lugt er 564 meter.

De gældende afstandskriterier for lugt er således overholdt.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort-screenet	Genekriterie overholdt
+ Dalgårdsvej 27	0	NY	96,88	63,34	96,88	63,34	204,02	Nej	Ja
+ Hejsager Strandvej 52	2+	NY	0,00	0,00	0,00	0,00	459,88	Nej	Ja
+ Hejsager, Halk	0	NY	564,26	193,49	536,05	183,81	991,67	Ja	Ja

Det teoretisk beregnede konsekvensområde for lugtemission, inden for hvilket lugt kan registreres uden at lugten af den grund vurderes at være til gene, er beregnet ved anvendelse af formlen $1,6 * (LE/s^{0,6})$. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet for lugtemission beregnet til 750 meter.

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vurderes at medføre væsentligt øgede gener for naboerne.

Der er ikke anvendt særlige virkemidler til at overholde lugtgenekriterierne, og der stilles derfor ikke vilkår hertil.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Den ansøgte produktion minder i al væsentlighed om den nuværende produktion på ejendommen, hvorfor den vil kunne følge og overholde de nuværende vilkårssatte rammer for støj.

Ventilationen i den nye stald placeres lig de nuværende stalde i tagfladen. Ventilationen er frekvensstyret og sikrer at denne følger behovet for luftskifte i stalden.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes, da husdyrbruget har en afstand på mindre end 300 meter til nærmeste nabobeboelse.

Der er i miljøgodkendelsen fra 6. januar 2011 fastsat støjgrænser for husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen. Det vurderes, at dette vilkår også omfatter de nye hønsestalde, og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

Der er endvidere fastsat vilkår for eftervisning af, at støjkrav er overholdt. Dette vilkår er også gældende for hele husdyrbruget.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Der er automatisk lysstyring i den nye stald mht. dyrenes døgnrytme. Der vil blive isat få, mindre vinduesområder af hensyn til evt. kommende krav om dyrevelfærd, men det vurderes ikke, at dette betyder lysgener fra stalden, idet der er mulighed for afskærmning af evt. lys indefra, når det er mørkt. Der er udelys ved indgang til stald og servicerum. Lyset vil være tændt i perioder med aktivitet.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn, da der kun er mindre vinduer i staldene, og udelys kun er tændt i perioder med aktivitet.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Det ansøgte følger den gældende praksis for ejendommen angivet i nuværende miljøgodkendelse jf. vilkår 58-60.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om rydelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Der er i miljøgodkendelsen fra 6. januar 2011 fastsat vilkår for fluebekæmpelse, rydelighed og rottesikring. Det vurderes, at disse vilkår også omfatter de nye hønsestalde, og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Den ansøgte produktion minder i al væsentlighed om den nuværende produktion på ejendommen, hvorfor den vil kunne følge og overholde de nuværende vilkårsatte rammer for støv.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige støvgener, så længe der gennemføres regelmæssig rengøring, som beskrevet under management. Endvidere minimeres støvgener ved, at transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt. Dette anses som værende god landmandspraksis og der stilles ikke vilkår i forhold hertil.

Ved håndtering af foder ved siloerne kan støv minimeres ved anvendelse af cyklon og ved at have et nedadrettet udluftningsrør, der ender i en tønde. Der stilles vilkår i forhold til dette.

Vilkår

- 18) Nye fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Det ansøgte vil generere maksimum 68 ekstra årlige transporter jf. nedenstående tabel. I forhold til den nuværende godkendelse fra 2011 vil der være følgende ændringer (til tabellen side 62 i oprindelig mgk. fra 2011):

Ad 1+2 Levende dyr til og fra ejendommen:	Uændret (levering af hønniker ophører og modsvares af et let forøget antal transporter med høns til slagtning)
Ad 3 Æg og emballage:	Ingen ændringer, idet der fortsat vil afhentes alle æg ca. hver 3. dag.
Ad 4 Døde dyr:	Ingen ændringer, idet der fortsat vil være tale om ca. 1 ugentlig afhentning.
Ad 5 Foder:	<p>Der udvides med ca. 1/3 flere høner i forholdt til godkendt. Det forventes, at en del af det ekstra foder kan leveres i eksisterende transporter.</p> <p>Der regnes som norm med et foderforbrug på ca. 47 (nye dyr i dette tillæg dog mindre) kg foder pr. årshøne, idet det dog bemærkes at foderforbruget afhænger af genotype og om der anvendes hvide eller brune høner. Der vil samlet ske en stigning i foderforbrug på 1.488 ton. Heraf udgør ca. 50 % korn af egen avl. En almindelig sættevogn kan lastes med ca. 26 tons. Derved skal der være knap 29 transporter ekstra, hvis al ekstra foder skal køres på ekstra vognlæs altså worst case.</p> <p>Eksisterende dyrehold har et foderforbrug på ca. 3.870 tons / år. Med udvidelsen bliver det samlede foderforbrug 5.358 tons. Der er i forvejen givet godkendelse til 52 + 24 læs årligt. Det samlede antal transporter med foder bliver således ca. 105 om året.</p>
Ad 6 Brændstof:	Ingen ændring. Ingen ændringer for mark. Stalden opvarmes via halmfyr.
Ad 7 Husdyrgødning:	Der forventes ca. 39 ekstra kørsler med husdyrgødning med udvidelsen i forhold til allerede godkendt: $100/82.050 \times 31.588 = 38,5$.
Ad 8 Andet:	Ingen ændringer

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet.

Der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Spildevand (fra bl.a. rengøring) ledes til eksisterende spildevandsbeholdere.

Tagvand ledes til og kobles til eksisterende nedsivningsfaskiner syd for ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsskematisk bekendtgørelsen⁶ fra stalde og befæstede arealer sker i overensstemmelse med lovgivningens krav, når det ledes til opsamlingsbeholderne.

Der er tre spildevandsbeholderne, der hver kan rumme 30 m³ på ejendommen, se bilag 5. Udvidelsen giver anledning til ca. 35 m³ spildevand om året fra rengøring af staldene, samt ca. 170 m³ pr. år fra æg-pakkeriet. Den samlede spildevandsmængde udgør således ca. 200 m³ om året. Spildevandet ledes til spildevandsbeholder 3 sammen med rengøringsvand fra opdrætshuset.

Øvrigt spildevand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der kan være behov for at søge udlednings- eller nedsivningstilladelse.

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten i spildevandsbeholderen er tilstrækkelig til opbevaringen af 250 m³ spildevand fra opdrætshuset og de nye æglæggestalde.

Der fastsættes vilkår om, at spildevand fra de nye stalde skal ledes til opsamlingstankene.

Der er i miljøgodkendelsen fra 6. januar 2011 fastsat vilkår om kapacitet og tømning af opsamlingstanke, rengøring af sprøjteudstyr og vask af maskiner og redskaber. Det vurderes, at disse vilkår også skal omfatte de nye hønsestalde og der stilles derfor ikke specifikt vilkår herom.

Vilkår

- 19) Spildevand fra de nye æglæggestalde skal ledes til eksisterende spildevandsbeholder nr. 3.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Foder

Der fasefodres og der indkøbes færdigfoder. Foderet blandes med ca. 50 % hjemmeavlet korn. Foderblandingerne er tilsat fytase for at sikre høj fosforfordøjelighed. Indhold af protein og fosfor pr kg foder følger krav i miljøgodkendelsen. Foderforbruget til det ansøgte forventes at blive ca. 1.488 tons pr. år – ca. 124 tons pr måned. Heraf stammer 744 tons fra egen tilsætning af korn. Foder opbevares i 2 nye siloer som opsættes ved de eksisterende fodersiloer.

⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

Gødningsproduktion

Produktionen af gødning udgør fra 82.050 eksisterende årshøner årligt 2.166 tons svarende til 2.888 m³. Ved 31.588 ekstra årshøner produceres der ekstra årligt 834 ton gødning ud fra normtal 2014 svarende til ca. 1.112 m³ gødning årligt.

Hønnikerne producerer samlet ca. 188 ton fast møg og 20 tons dybstrøelse, svarende til maksimalt 277 m³.

Den samlede producerede gødningsmængde udgør således 4.277 m³ årligt.

Normtal 2014 og 2015 for "skrabeheøner, komsumæg, gulvdrift + fleretagesystem med gødningsbånd" giver 2,64 ton gødning pr 100 årshøner fordelt på 0,32 t gødning fra dybstrøelsen og 2,32 t fra fast gødning pr. 100 årshøner.

Vægtfylde er ca. 750 kg/m³ (for fast gødning, dybstrøelse sikkert lidt mindre, men dybstrøelsen udgør kun 12 % af den samlede gødningsmængde).

Opbevaringskapacitet

Den producerede gødning opbevares i eksisterende gødningshus eller afsættes direkte til gødningsaftale. Det ansøgte ændrer ikke på nuværende praksis jf. nuværende godkendelse.

Gødningshuset med tag, faste sider og gulv hindrer luftstrøm hen over gødningen og mindsker dermed afdampning.

Eksisterende gødningshus har en lagerkapacitet på 1.400 m² eller 2.900 tons (jf. miljøgodkendelsen fra 2011), hvilket svarer til ca. 3.870 m³.

I alt produceres årligt maksimalt 4.277 m³ gødning, hvilket betyder, at det eksisterende gødningshus har en opbevaringskapacitet på knap 11 måneder. Dermed er kravet om 9 mdr. opbevaringskapacitet overholdt.

Haderslev Kommunes vurdering

Foder

Foder opbevares i 2 nye siloer som opsættes ved de eksisterende fodersiloer.

Det vurderes, at renholdelse under disse er en del af BAT management, jf. afsnit 2.1 Dyrehold og management. Siloernes indvirkning på landskabet er beskrevet i afsnit 2.2.2 Landskabet og planforhold. Deres indvirkning på støj er vurderet i afsnit 2.4.2 Støj, støv og lys.

Der stilles ikke vilkår vedrørende foderopbevaring herudover.

Opbevaring af husdyrgødning

Der produceres 4.277 m³ fast husdyrgødning på husdyrbruget. Det faste husdyrgødning opbevares i eksisterende gødningshus med en kapacitet på 3.870 m³.

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning er tilstrækkelig, jævnfør ovenstående beregninger. Der gøres opmærksomt på at lagre af fast gødning skal overdækkes med vandtæt materiale straks efter udlægning jf. § 14 i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kravet om overdækning gælder også selvom gødningen opbevares i et gødningshus eller lignende.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis opbevaringskapaciteten ikke er tilstrækkelig for eksempel grundet problemer med udbringning med baggrund i nedbør eller frost, så er det ejerens ansvar, at sikre alternative opbevaringsmuligheder med henblik på at kunne overholde husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen henviser her for eksempel til Landboforeningernes gyllebanker og lignede registre.

Opbevaringskapacitet på minimum 9 måneder er lovpligtigt jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁷ § 9.

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøgers tekst

Der er ingen ændringer af praksis. Den ansøgte produktion ventes at give anledning til en mindre forøgelse af affaldsmængderne.

Der vil være uændret praksis i forhold til nuværende godkendelse mht. afhentning af døde dyr.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af affald ikke ændres i forhold til gældende miljøgodkendelse. Der stilles ikke yderligere vilkår, men henvises til vilkår i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Generel reduktion

Projektet overholder det generelle krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen fra staldene i forhold til referencenormen for stalde og gødningslagre. Kravet beregnet i forhold til den oprindelige nudrift giver en meropfyldelse på – 13.688 kg N. Den store mereffekt skyldes at de nye produktionssystemer med gødningsbånd har markant lavere ammoniakemission end referencestaldsystemet, som er et system med gødningskælder.

Det valgte staldsystem er etagesystem med gødningsbånd som er beskrevet i teknologiblad *Etagesystem ved ægproduktion (ver. 1 af 17.05.2011)*. Ammoniakeffekten beror primært, på at hovedparten, ca. 75 % af gødningen afsættes som fast gødning på gødningsbåndet, og at gødningen fjernes hyppigt ca. 3 gange om ugen fra stalden – se teknologiblad om hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (version 1 af 17.05.2011). Dermed opnås jf. teknologibladet en ammoniakreducerende effekt på ca. 36 %. Nye undersøgelser antyder at andelen af gødning som afsættes på båndet er over 75% og ligeledes vælges normalt at installere en skraber under båndet til at opsamle spild og gødning afsat i område af stalden som ellers er vanskeligt tilgængelig. Reduktionseffekten er således antagelig reelt større.

Ammoniakeffekten for gødningsbåndet er i ansøgningen indtastet som "kemisk luftrenser", idet det ikke er muligt at oprette effekt for gødningsbånd i ansøgningssystemet.

⁷ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

Den beregnede totaldeposition på kat. 1/kat. 2-natur ligger under grænseværdierne jf. husdyrbrugsloven.

Resultat fra beregningerne af den generelle ammoniakemission – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfyld kravet	-13688,11 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	43,22
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	0,00
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	10145,33
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	0,00
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	4320,50

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Stald 1 Eksist. skrabeægstald, vest	FjHø06	4336,88	4127,37	209,51	4,83%	0,00	0,00	0,00	4127,37
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		8736,37	3917,84	4818,53	55,15%	1076,29	36,11	0,00	2805,45
Stald 2 Eksist. skrabeægstald midt	FjHø06	4336,88	4127,37	209,51	4,83%	0,00	0,00	0,00	4127,37
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		8736,37	3917,84	4818,53	55,15%	1076,29	36,11	0,00	2805,45
Stald 3 Eksist. skrabeægstald, øst	FjHø06	4336,88	4127,37	209,51	4,83%	0,00	0,00	0,00	4127,37
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		8736,37	3917,84	4818,53	55,15%	1076,29	36,11	0,00	2805,45
Hestestald	Hest02	0,00	20,13	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,18	19,95
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	Hest02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,46	51,88
		0,00	52,34	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,46	51,88
Stald 4 Ansøgt hønnikestald, øst	FjHø11	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		2736,00	3789,50	-1053,50	-38,51%	1269,04	-63,45	0,00	2583,91
	FjHø12	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		482,82	444,93	37,89	7,85%	139,97	-6,65	0,00	311,61
Ny æglæggestald - v. gødn hus	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		5045,05	2262,47	2782,59	55,15%	621,53	68,28	0,00	1572,65
Ny æglæggestald v hønnikestald	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		5045,05	2262,47	2782,59	55,15%	621,53	68,28	0,00	1572,65
Sum	Nudrift	13010,64	12402,24	628,53		0,00	0,00	0,18	12402,06
	Ansøgt	39518,03	20565,23	19005,16		5880,94	174,79	0,46	14509,05

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Udvidelsen har et beregnet BAT-niveau jf. Miljøstyrelsens vejledning på 3.134 kg N og det ansøgte viser en ammoniakudledning fra udvidelsen på 3.145,30 kg N (med uændrede foder-tiltag og ændret teknik som i den oprindelige godkendelse) hvilket er godt 11 kg over BAT-niveauet. Imidlertid betyder den generelle accept af en bagatelgrænse mht. vejledningens grænser, at det vurderes at BAT er overholdt ved dette niveau.

De valgte teknikker indbefatter gødningsbånd med 3 ugentlige udmugninger med 36 % reduktionseffekt i forhold til referencesystemet.

Haderslev Kommunes vurdering

Generel reduktion

Som det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, så det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % opfyldt med en margen på 23.087 kg N / år. Der er anvendt etagesystem med gødningsbånd som staldsystem, samt hyppig fjernelse gødning fra stalden (3 gange om ugen) til at nå dette krav.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet til 3.133,5 kg N/år for udvidelsen. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 3.145,3 kg N/år for udvidelsen jf. ovenstående tabel. Derved er BAT niveauet for ammoniak overskredet med 11,8 kg pr. år. Kommunen har konkret vurderet, at overskridelsen på ca. 12 kg N/år, svarende til 0,4 % er ubetydelig jf. NMKN afgørelser (NMK-132-00417 og NMK-131-00074).

Haderslev Kommune vurderer, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT. Der er anvendt etagesystem med gødningsbånd som staldsystem, samt hyppig fjernelse gødning fra stalden (3 gange om ugen) som virkemiddel for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak.

Der er stillet vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi i afsnit 2.1. Dyrehold og Management.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Ammoniakemission og sårbar natur:

Den samlede ammoniakemission ved det ansøgte tillæg er fortsat lav. Dette skyldes anvendelse af effektive ammoniakreducerende staldteknologier.

Den beregnede totaldeposition på kat. 1/kat. 2-natur ligger under grænseværdierne jf. husdyrbrugsloven.

Kumulation:

På Dalgårdsvej 34 findes jf. CHR en besætning med 1 handyr og 2 kvier. På Dalgårdsvej 14 findes jf. CHR en besætning med 1.580 slagtesvin og 900 smågrise. Ejendommen ligger længere væk end 1.000 meter fra kategori 1-natur.

Navn	Kategori ▲	Ruhed	Kumulation	Totaldeposition [kgN]	Merdeposition [kgN]
Kat 1 mose i habitatområde sø	Kategori1	Mk	Nul ejendomme	0,4	+0,1
Kat 1 mose i habitatomr Syd	Kategori1	Mk	Nul ejendomme	0,3	+0,0
Kat 1 strandeng	Kategori1	Mk	Nul ejendomme	0,4	+0,1
Unavngivet naturpunkt 1	Kategori3	S	Nul ejendomme	0,3	+0,0
Unavngivet naturpunkt 2	Kategori3	S	Nul ejendomme	0,8	+0,1

Tabel 4. Resultat af beregninger fra it-skema 76.483.

Figur 5. Beregningspunkter (grønne prikker) for ammoniakdeposition.

Det ansøgte overholder det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 %. Der vurderes ikke at være særligt N-følsomme naturtyper tæt ved staldanlægget og krav til maksimal afsætning af ammoniak på natur forventes derfor at være overholdt.

Den beregnede totaldeposition på kat. 1/kat. 2-natur ligger under grænseværdierne jf. husdyrbrugsloven.

Mht. angivelse af nudrift er der i hovedskema 76.483 overensstemmelse med lovgivningens 8 års regel taget udgangspunkt i den nudrift der var gældende før miljøgodkendelsen fra 2011. Merbelastninger med ammoniak mv. regnes således med udgangspunkt i den daværende oprindelige nudrift.

Nøgletal emission

Samlet emission fra stald og lager: 14.509,06 kgN/år
Meremission fra stald og lager: 2.106,98 kgN/år

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven

Husdyrgodkendelsesloven⁸ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁹ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Strandeng_1 330	1385 m SØ	0,0	< 0,4	14,5	30-40
<i>Kategori 2</i>					
Overdrev ved Haderslev	6,8 km NV	-	-	14,2	10-20
<i>Kategori 3</i>					
Mose	657 m S	-0,1	0,8	14,9	10-20
Mose	858 m SØ	0,0	0,4	14,9	10-20

⁸ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

⁹ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1541 af 10/12/2015](#)

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 7a.

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er en strandeng, som findes ca. 1,4 km sydøst for det ansøgte projekt indenfor Natura 2000 området Lillebælt. Strandengen modtager en ammoniakdeposition på 0,4 kg N/ha/år fra det ansøgte projekt, og ingen mer-deposition. Total-depositonen er så lav og ligger under det fastlagte afskæringskriterium på 0,7 kg N/ha/år, når der, som i dette tilfælde, ikke findes andre husdyrbrug indenfor 1000 m fra naturområdet. Det vurderes på den baggrund, at naturområdet ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er et overdrev, som findes ca. 6,8 km nordvest for det ansøgte projekt. Overdrevet modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at overdrevets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 3 er en mose som findes ca. 650 m syd for anlægget. Mosen modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, samlet deposition på 0,8 kg N/ha/år og ingen mer-deposition i forbindelse med det ansøgte. Se tabel 1 og ansøgerstekst. Der findes desuden en mose ca. 850 m sydøst for anlægget, som modtager mindre deposition fra anlægget på Hejsager Strandvej 71.

Da moserne modtager en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år er husdyrgodkendelseslovens krav overholdt. Det vurderes på den baggrund, at mosernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁰ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelseslovens¹¹ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr 951 af 03/07/2013](#)

¹¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Sø	175 m Nø	0,0		14,9	-
Sø	185 m N	0,0		14,9	-

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 7b.

De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder, som ikke er kategoriseret natur, er to søer, som findes hhv. ca. 175 m øst for anlægget og 185 m nord for anlægget. Se ovenstående tabel 2. Søerne modtager en ingen merdeposition af ammoniak fra anlægget som følge af projektet i forhold til nudriften fra den oprindelige godkendelse af 2011. Der findes desuden en række andre søer i nærheden af anlægget, som alle findes længere væk, de modtager dermed heller ingen merdeposition af ammoniak fra anlægget sammenlignet med nudriften for op til 8 år siden.

Alle søerne modtager altså en merdeposition fra anlægget på mindre end 1 kg N/ha/år.

Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Det vurderes på den baggrund, at søernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Hejsager Strandvej 71.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹² udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*

¹² Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr 408 af 01/05/2007](#)

- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
112 Lillebælt	865 m sydøst

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 9.

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 112 Lillebælt, som omfatter habitatområde H96 og fuglebeskyttelsesområde F47. Den nærmeste del af området findes ca. 865 m sydøst for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. I bilag 10 findes en beskrivelse af Natura 2000-området samt dets udpegningsgrundlag.

Området modtager en totaldeposition fra det ansøgte på maksimalt ca. 0,4 kg N/ha/år og ingen mer-deposition. De nærmeste habitatnaturtyper er strandenge, som har en relativ høj tålegrænse for ammoniak og det vurderes at ingen af de udpegede habitatnaturtyper eller fuglearter mv. på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området vil blive påvirket af det ansøgte.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 9. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 11.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

I området omkring anlægget findes der mange naturlige mindre søer og der er registreret løvfrøer adskillige steder, dog ikke indenfor 1000 m fra ejendommen. Øst for Bankel Nor er der også registreret stor vandsalamander og spidssnudet frø. Strandtudsen findes i øvrigt i småsøerne på strandengene vest for Halk Nor og øst for Bankel Nor.

Ingen af søerne i området omkring anlægget vil som følge af projektet blive påvirket af en merdeposition af ammoniak større end 1 kg N/ha/år sammenlignet med den oprindelige nudrift. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Grundlæggende arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **5,10 %**

Reduceret kvælstofnorm: **0,00 %**

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
01-0	3,29	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	3,29	0,00	0,00	3,05	0,00	0,24
01-1	1,42	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	1,42	0,00	1,42	0,00	0,00	0,00
35-1	6,46	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	6,46	0,00	0,00	0,00	6,46	0,00	0,00	0,00
35-0	6,97	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	6,97	0,00	0,00	0,00	6,97	0,00	0,00	0,00
34-0	2,56	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00
33-1	2,61	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,61	0,00	0,00	0,00	2,61	0,00	0,00	0,00
33-0	2,72	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,72	0,00	0,00	0,00	2,72	0,00	0,00	0,00
32-0	17,24	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	17,24	0,00	0,00	0,00	17,24	0,00	0,00	0,00
31-0	23,98	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	23,98	0,00	0,00	0,00	23,98	0,00	0,00	0,00
30-0	3,36	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	3,36	0,00	0,00	0,00	3,36	0,00	0,00	0,00
23-0	14,91	Ja	JB7	Nej	S2	S2	5,25	0,00	0,00	9,66	14,91	0,07	14,84	0,00	0,00
19-0	1,25	Ja	JB5	Nej	S2	S2	1,25	0,00	0,00	0,00	0,01	1,25	0,00	0,00	0,00
11-0	3,18	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	3,18	0,00	2,89	0,00	0,00	0,29
10-0	23,58	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	23,58	0,00	22,37	0,00	0,00	1,21
08-0	16,33	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	16,33	0,90	0,00	16,33	0,00	0,00
07-0	19,85	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	19,85	19,81	0,00	19,85	0,00	0,00
06-0	7,24	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	7,24	0,00	7,24	0,00	0,00	0,00

07-0	19,85	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	19,85	19,81	0,00	19,85	0,00	0,00
06-0	7,24	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	7,24	0,00	7,24	0,00	0,00	0,00
05-0	7,04	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	7,04	0,00	6,31	0,00	0,21	0,51
03-0	4,74	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	4,74	0,00	0,00	4,59	0,00	0,15
02-0	18,31	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	18,31	0,00	18,31	0,00	0,00	0,00
20-0	8,24	Ja	JB5	Nej	S2	S2	8,17	0,06	0,00	0,00	7,33	8,24	0,00	0,00	0,00
Total	204,50						17,71	65,96	0,00	120,82	52,17	143,23	58,66	0,21	2,40

Aftalearealer

Navn	ha	Områder omfattet af N- eller P-klasse 1- 3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
AFC 16-0	2,73	Ja	Nej
AFC 15-0	1,48	Ja	Nej
AFC 32-0	6,75	Ja	Nej
AFC 31-0	3,06	Ja	Nej
AFC 27-0	3,88	Ja	Nej
AFC 10-0	29,52	Ja	Nej
AFC 09-0	12,53	Ja	Nej
AFC 08-0	20,10	Ja	Nej
AFC 07-0	32,88	Ja	Nej
AFC 01-0	20,43	Ja	Nej
AFC 23-0	9,80	Ja	Nej
AFC 17-1	1,17	Ja	Nej
AFC 33-0	7,26	Ja	Nej
AFC 33-2	1,35	Ja	Nej
AFC 33-1	0,66	Ja	Nej
AFC 19-0	7,07	Ja	Nej
AFC 20-0	4,36	Ja	Nej
AFC 17-0	2,20	Ja	Nej
AFC 28-1	3,13	Ja	Nej
AFC 21-0	3,90	Nej	Nej
AFC 40-0	3,49	Ja	Nej
AFC 33-3	0,54	Ja	Nej
AFC 36-0	0,34	Ja	Nej
AFC 12-0	11,19	Ja	Nej
AFC 5-0	9,89	Ja	Nej
AFC 18-0	7,12	Ja	Nej
AFC 18-2	3,34	Ja	Nej
AFC 06-1	1,72	Ja	Nej
AFC 06-0	24,19	Ja	Nej
AFC 03-0	4,96	Ja	Nej
AFC 30-0	10,86	Ja	Nej
AFC 38-0	3,42	Ja	Nej
AFC 28-0	3,32	Ja	Nej
AFC 04-0	7,67	Ja	Nej
AFC 13-0	16,56	Ja	Nej
Total	282,84		

Der ændres ikke i ejede -, forpagtede - eller aftaletalearealer. Der ændres heller ikke i sædskifte eller efterafgrøder.

Gødning svarende til udvidelsen afsættes til biogas eller nye aftalearealer.

Haderslev Kommunes vurdering

Arealerne er allerede miljøvurderet i den gældende miljøgodkendelse fra 6. januar 2011.

Det vurderes på denne baggrund, at der ikke er behov for en vurdering af husdyrbrugets arealer i forbindelse med denne ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse. Der henvises i stedet til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011.

Det vurderes at de 204,71 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer og 282,84 ha aftalearealer, som vist på Bilag 6 – Udbringningsarealer, udgør et tilstrækkeligt harmoniareal. Der er redegjort for gødning afsat til tredjepart i kapitel 3.2 Gødningsregnskab.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en ændring af arealer fortsat skal anmeldes som det beskrives i afsnit 1. Generelle forhold.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Nedenstående tabel viser, hvor meget gødning der produceres på ejendommen.

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	17345,19	5236,84	45,00	0,00	179,72
Ingen adresse	Fast gødning	58169,53	16514,70	65,00	0,00	558,01
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Der er med husdyrgodkendelse.dk beregnet nedenstående gødningsproduktion fra udvidelsen.

Ansøgt – kun udvidelsen (fodring med 42,3 kg foder)	Kg N	Kg P	DE
Fast gødning	14.427	3.625	139,35
Dybstrøelse	4.378	1.211	46,45
Total	18.805	4.836	185,80

Gødningsproduktion fra den ansøgte udvidelse af produktionen afsættes til aftaleareal eller biogas og berører dermed ikke de nuværende ejede og forpagtede arealer. Gødningsanvendelsen på disse er uændret i forhold til det nuværende godkendte niveau.

Der foreligger aftale om overførsel af gødning til godkendt aftaleareal beliggende Ultangvej 26, Haderslev. Ved opnåelse af fuld produktion vil der skulle afsættes 185,8 DE ud over det tidligere godkendte. Dette forudsætter enten at det nuværende aftaleareal godkendes til den større mængde, eller at der findes afsætning til andet tilsvarende godkendt aftaleareal. Alternativt vil den resterende mængde blive afsat til biogas. Den første gødning forventes først at skulle afsættes i 2017, derfor afventes eventuelle nye regler, inden der søges ny arealgodkendelse på Ultangvej 26.

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Afsætning nuv. produktion jf. nuv. godkendelse Ultangvej 26 6100 Haderslev CVR:	Fast gødning	25545,70	6678,70	65,00	0,00	225,00
Afsat mgd gødning svarende til hønnikeudvidelsen Ultangvej 26 6100 Haderslev CVR:	Dybstrøelse	1133,00	375,00	45,00	0,00	10,00
Afsat mgd gødning svarende til hønnikeudvidelsen Ultangvej 26 6100 Haderslev CVR:	Fast gødning	5573,00	2113,00	65,00	0,00	56,70
Fraførsel svarende til udvidelse i høner Biogas/ godkendt aftaleareal Ultangvej 26, Hadersl CVR:	Fast gødning	14867,00	4134,00	65,00	0,00	139,37
Fraførsel svarende til udvidelse i høner biogas/godk. aftaleareal Ultangvej 26, 6100 CVR:	Dybstrøelse	4503,83	1398,91	45,00	0,00	46,46

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	11708,36	3462,93	0	123,26
Fast gødning	12183,83	3589,00	0	136,94
Total	23892,19	7051,93	0	260,20

Arealer og gødningsanvendelse

Al gødningsproduktion fra den ansøgte udvidelse af produktionen afsættes således til aftaleareal eller biogas og berører dermed ikke de nuværende ejede og forpagtede arealer. Gødningsanvendelsen på disse er uændret i forhold til det nuværende godkendte niveau. Det ansøgte ændrer ikke på nuværende praksis og godkendelse med hensyn til udbringningsteknik.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune stiller vilkår til mængden af husdyrgødning, angivet som antal DE pr ha i forhold til gældende dyretype, på baggrund af det ansøgte. Vilkåret stilles for at sikre, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens arealer ikke overstiger de mængder, der ligger til grund for vurderingen bag denne miljøgodkendelse.

Vi gør opmærksom på, at antal DE er opgivet ud fra gældende omregningsfaktor¹³ på godkendelsestidspunktet. På tilsynsmyndighedens forlangende skal der foreligge dokumentation for at vilkår er overholdt. Denne dokumentation kan være i form af gødningsregnskaber, som skal kunne fremvises for de seneste fem år.

Arealgodkendelse

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes der med dette tillæg yderligere 185,83 DE husdyrgødning til aftalearealer og/eller biogasanlæg. Dette fastholdes ved vilkår.

Herudover fortsættes afsætning af 260,2 DE husdyrgødning til ejede/forpagtede udbringningsarealer og 291,7 DE husdyrgødning til aftalearealer Ultangvej 26, som beskrevet i miljøgodkendelsen fra 6. januar 2011 og tillægsgodkendelsen af 2. marts 2015. Det vurderes, at de samlede arealer udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

Der er i arealgodkendelsen af Ultangvej 26 fra 9. februar 2011 taget udgangspunkt i, at der modtages 225 DE husdyrgødning fra fjerkræ og herudover 160 DE fiktiv husdyrgødning fra svin, svarende til 16.000 kg N og 3.040 kg P. Det er ikke fastholdt i arealgodkendelsen, at husdyrgødning skal komme fra svin, kun at der kan modtages op til 160 yderligere DE. Det vurderes på denne baggrund, at tilføjelsen af husdyrgødning fra hønseholdet ikke udløser krav om ny § 16 tilladelse, dog skal mængden af N og P overholdes.

I tillægsgodkendelsen af 2. marts 2015 er der godkendt tilførsel af yderligere 67,7 DE husdyrgødning fra hønnikeproduktionen, svarende til 6.706 kg N og 2.488 kg P.

Der kan således afsættes yderligere gødning med et maksimalt indhold af 9.294 kg N og 525 kg P. Det tilladte P-indhold, svarer til 21 DE husdyrgødning fra udvidelsen.

¹³ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

Afsættelse af husdyrgødning til biogasanlæg

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes husdyrgødning fra udvidelsen enten til aftalearealer eller biogas. Da der endnu ikke foreligger en endelig kontrakt, stilles der vilkår om, at en sådan skal foreligge og indsendes til Haderslev Kommune, inden dyreholdets udvidelse påbegyndes.

Vilkår

- 20) Der skal afsættes husdyrgødning fra udvidelsen, svarende til 185,8 DE til aftalearealer eller biogasanlæg.
- 21) Der må ikke indsættes dyr i de nye stalde førend der foreligger en skriftlig aftale om afsætning af 185,8 DE fjerkrægødning fra bedriften til aftalearealer, biogasanlæg eller anden godkendt modtager.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Haderslev Kommunes vurdering

Der sker ikke godkendelsespligtige ændringer i udbringningsarealet, og husdyrgødning fra udvidelsen, som dette tillæg vedrører, afsættes til aftalearealer eller biogasanlæg.

Af denne årsag vurderes der ikke på beskyttelsesniveau for nitrat, udvaskning af nitrat til Natura 2000 opland og risiko for afstrømning til overfladevand i forbindelse med dette tillæg.

Der henvises til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011 og i arealgodkendelsen for Ultangvej 26, 6100 Haderslev af 9. februar 2011.

3.4 Nitrat (grundvand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til grundvand.

Haderslev Kommunes vurdering

Der sker ikke godkendelsespligtige ændringer i udbringningsarealet, og husdyrgødning fra udvidelsen, som dette tillæg vedrører, afsættes til aftalearealer eller biogasanlæg.

Af denne årsag vurderes der ikke på nitratfølsomhed i indvindingsoplande i forbindelse med dette tillæg.

Der henvises til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011 og i arealgodkendelsen for Ultangvej 26, 6100 Haderslev af 9. februar 2011.

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningssystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Haderslev Kommunes vurdering

Der sker ikke godkendelsespligtige ændringer i udbringningsarealet, og husdyrgødning fra udvidelsen, som dette tillæg vedrører, afsættes til aftalearealer eller biogasanlæg.

Af denne årsag vurderes der ikke på beskyttelsesniveau for fosfor, udvaskning af fosfor til Natura 2000 opland eller udvaskning af fosfor til søer i forbindelse med dette tillæg.

Der henvises til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011 og i arealgodkendelsen for Ultangvej 26, 6100 Haderslev af 9. februar 2011.

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Arealer og husdyrgødning:

Der foretages ingen ændringer mht. udbringningsarealer og mængden af udbragt husdyrgødning i fht. forudsætningerne, der er gældende i den nuværende miljøgodkendelse. Husdyrgødningen fra den udvidede produktion afsættes henholdsvis til eksisterende gødningsaftale inden for den nuværende godkendte ramme for modtagelse af husdyrgødning. Herudover afsættes yderligere en mængde gødning til biogas.

Haderslev Kommunes vurdering

I forbindelse med det ansøgte ændres der ikke på udbringningsarealerne, og de vil få tilført samme mængde husdyrgødning. Da der dog vil ske en større produktion af husdyrgødning i forbindelse med projektet vil der skulle afsættes mere husdyrgødning til aftalearealer eller biogas. Aftalearealet på Utangvej 26 er godkendt til at modtage 430 DE husdyrgødning fra forskellige producenter, og så længe forudsætningerne (harmonital og sammensætningen med N og P i gødningen) og vilkårene for arealgodkendelsen er overholdt, kan der afsættes husdyrgødning hertil. Overskydende husdyrgødning vil så skulle afsættes til biogas eller andre aftaler.

Der sker ikke godkendelsespligtige ændringer i udbringningsarealet, jf. afgørelse af 12. januar 2015 og husdyrgødning fra den nye hønnikeproduktion, som dette tillæg vedrører, afsættes til aftalearealer eller til biogas. Udbringningsarealerne er vurderet i § 12 godkendelsen fra 2011 og analyseres ikke yderligere i forbindelse med denne § 12 stk. 3 godkendelse. Af denne årsag vurderes der ikke på eventuel påvirkning af ammoniak fra udbringning eller på anvendelsen af bedste anvendelige udbringningsteknologi i forbindelse med dette tillæg.

Der henvises til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011 og i arealgodkendelsen for Ultangvej 26, 6100 Haderslev af 9. februar 2011.

3.7 Gener fra udbringning

I dette afsnit beskrives de gener der kan være forbundet med udbringning af husdyrgødning og det vurderes hvorledes disse kan minimeres.

Ansøgers tekst

Udbringning følger praksis jf. nugældende godkendelse.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at idet husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁴ overholdes vil der ikke være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der ikke må udbringes husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Dette jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens¹⁵ § 28. Det gør sig gældende for markerne 06-0, 10-0 og 11-0.

Det vurderes, at udbringning af husdyrgødning ikke ændres i forhold til gældende miljøgodkendelse. Der stilles ikke yderligere vilkår, men henvises til vilkår i miljøgodkendelsen af 6. januar 2011.

¹⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

¹⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	50
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	52
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	60
Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg	61
Bilag 5 - Oversigtskort over afløb	62
Bilag 6a – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)	63
Bilag 6b – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)	64
Bilag 6c – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)	65
Bilag 7a – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg.....	66
Bilag 7b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	67
Bilag 8 – Kort over § 3 natur ved anlæg	68
Bilag 9 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	69
Bilag 10 – (Beskrivelse af Natura 2000 område).....	70
Bilag 11 – Potentielle bilag IV arter.....	78
Bilag 12 - Ansøgningen	82

Bilag 1 - Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – [BEK nr. 879 af 26/06/2010](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr. 951 af 03/07/2013](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1208 af 30/09/2013](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1321 af 21/12/2011](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Bekendtgørelse af lov om randzoner – [LBK nr 894 af 15/07/2014](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.
- 3) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 113.638 årshøner (123.000 stipladser), 96.000 årshønniker (32.000 stipladser) og 13 heste, svarende til 739,61 DE
- 4) Staldafsnit "Ny æglæggestald ved gødningshus" og "Ny æglæggestald ved hønnikestald" skal indrettes med etagesystem og gødningsbånd.
- 5) Gødningsbåndet skal tømmes mindst 3 gange ugentligt med et interval på 2-3 dage.
- 6) Etagesystem, gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 7) Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:
 - Tidspunkt for tømning af gødningsbånd (start- og sluttidpunkt)
 - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
- 8) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end tre dage.
- 9) Logbogen skal opbevares i mindst 5 år på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 10) Ventilationssystemet i de nye stalde skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.
- 11) Korrektionsfaktoren vedrørende kvælstof må for det udvidede hønsehold i de to nye stalde højst være 0,92 beregnet efter følgende formel:
$$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 83,05.$$
- 12) Korrektionsfaktoren vedrørende fosfor må for det udvidede hønsehold i de to nye stalde højst være 0,81 beregnet efter følgende formel:
$$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 18,99.$$
- 13) Foderet skal tilsættes fytase efter foderstofproducentens anvisning.

- 14) Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer datoer for ind- og udsætninger af høner, dødelighed, kg æg pr. årshøne, kg tilvækst pr. årshøne, kg foder pr. årshøne, samt indhold af råprotein og fosfor pr. kg foder i de enkelte foderblandinger.
- 15) Der skal som minimum være en blandeforskrift/deklaration for hver foderfase, der har været anvendt.
- 16) Logbogens oplysninger, anvendte blandeforskrifter, samt følge- og indlægssedler for indkøbte fodermidler, skal opbevares i min. fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende
- 17) Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes korrektionsfaktor for kvælstof og fosfor ud fra vilkårligningerne i vilkår 11 og 12.
- 18) Nye fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.
- 19) Spildevand fra de nye æglæggestalde skal ledes til eksisterende spildevandsbeholder nr. 3.
- 20) Der skal afsættes husdyrgødning fra udvidelsen, svarende til 185,8 DE til aftalearealer eller biogasanlæg.
- 21) Der må ikke indsættes dyr i de nye stalde førend der foreligger en skriftlig aftale om afsætning af 185,8 DE fjerkrægødning fra bedriften til aftalearealer, biogasanlæg eller anden godkendt modtager.

Vilkår 12 i miljøgodkendelse af 6. januar 2011 og vilkår 5 i tillæg til miljøgodkendelse af 2. marts 2015 ophæves.

Oversigt over vilkår i Miljøgodkendelse af skrabeægsproduktion på Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev af den 6. januar 2011 der videreføres:

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev, herunder samtlige arealer inkl. udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CVR nr. 76420718 og CHR nr. 16587
2. Miljøgodkendelsen træder i kraft den dato den meddeles. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke påbegyndt indenfor 2 år, og hvis den ikke er udnyttet indenfor 4 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. De nye bygninger (gødningshus, hestestald og lade) skal etableres som angivet på bilag 1
5. Gødningshuset skal opføres i afdæmpede farver og i ikke reflekterende materiale og matche de farver og materialer det eksisterende byggeri har.
6. Eksisterende beplantning langs Hejsager Strandvej på matrikel nr. 1. Hejsager, Halk, skal bevares og vedligeholdelse. (markeringerne på bilag 17)

7. Der skal etableres nyt beplantningsbælte på matrikel 107 Hejsager, Halk mod matrikel nr. 849 og 123, Hejsager Strandvej. (jf. markeringerne på bilag 17).
8. Beplantningsplan skal indsendes til kommunen senest 6. mdr. efter godkendelsens meddelelse. Beplantning skal udføres først-kommende plantesesæson efter kommunens accept af planen.
9. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
 - Ejerskifte af virksomhed
 - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
 - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
10. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
11. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
 - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
 - Gødningshus der ikke længere anvendes, skal rengøres.

Årsproduktion

13. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og stipladser som angivet i bilag 2.
14. Det maksimalt tilladte antal dyr i ovennævnte dyre kategorier på stald af gangen er 90.013 (stipladser) fordelt som ovenstående.
15. Der skal foreligge skriftlige aftaler for afsætning af husdyrgødning til de ansøgte aftaler jf. vilkår nr. **Fejl! Henvissningskilde ikke undert.**3. Årsproduktionen må ikke overstige 271,89 DE før de skriftlige aftaler foreligger. I takt med, at der forefindes skriftlige aftaler om afsætning af husdyrgødning til de ansøgte aftalearealer, må årsproduktionen stige, svarende til hvad der kan afsættes til disse arealer. Årsproduktionen må dog ikke overstige niveauet angivet i ovenstående vilkår.
16. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller (maksimal afvigelse +/- 5 %) så længe både det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.
17. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:
 - Når besætningen er nået op på maksimal tilladelig produktion svarende til 498,76 DE,
 - Besætningens/produktionens størrelse den 06/01-14
18. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn effektivitetskontrollen og opgørelser fra CHR, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

19. Ventilationsanlæg skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener. Staldventilatorer skal renholdes og justeres jævnlige efter producentens anvisninger.
20. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

Ammoniakreducerende miljøteknologi – anlæg

21. Staldanlæggende skal være indrettet med gødningsbånd.
22. Der skal ske udmugning minimum 3 gange om ugen i stald 1, 2 og 3.
23. Der skal føres logbog over driftstop og varighed på udmugningsanlægget.
24. Staldanlægget skal minimum rengøres mellem hvert hold høns.

Fodring

25. Der skal i fodringen af dyrene benyttes fase fodring.
26. For at forbedre foderudnyttelsen af fosfor skal der tilsættes fytase til alt foder efter vejledende værdier og mængden af fosfor i foderet skal tilsvarende sænkes efter anvisning fra foderproducenten.
27. Som dokumentation for den løbende optimering og tilpasning af foderblandingerne i besætningen, den flerfasede fodringsstrategi, skal ejendommens blanderecepter, foderdeklarationer opbevares i en logbog.
28. Logbogen skal indeholde tydelig datomærkning, hvilket vægtinterval den pågældende blanding er anvendt til, dokumentation for fytasetilsætningen samt en påtegning af hvem der har optimeret blandingen.
29. Logbogen skal på tilsynsbesøg kunne forevises for en periode svarende til perioden siden sidste kommunale tilsyn.
30. Der skal foretages foderanalyser af eget produceret foder, og udarbejdes foderplan.
31. Type 2 korrektion for skræbehøns for kvælstof må højst være 0,92 beregnet ud fra formel i bilag 13.
32. Samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe og i det pågældende staldsystem på hele ejendommen skal leve op til ovennævnte kvælstof krav. Dokumentation skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar (jf. plantedirektoratets regler¹⁶) det efterfølgende år. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri, mejeri eller lignende.
33. Type 2 korrektion for skræbehøns for fosfor må højst være 0,978 beregnet ud fra formel i bilag 13.
34. Samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe og i det pågældende staldsystem på hele ejendommen skal leve op til ovennævnte fosfor krav. Dokumentation for skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri, mejeri eller lignende.

Lugt

35. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.
36. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Gødnings-opbevaring

37. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast gødning og dybstrøelse på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.
38. I gødningshuset skal der etableres afløb til spildevandstanken.
39. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende skal sikres.

Gødningshåndtering

40. Håndtering af gødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
41. Efter udbringning af husdyrgødning på mark, skal det sikres at der ikke er spild af husdyrgødning på veje.

Transport

42. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

Spildevand m.v.

43. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank.
44. Opsamlingsstankene skal have en kapacitet på i alt 60 m³.
45. Opsamlingsstanken til vaskevand skal tømmes efter hver anden stald vask. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning..

¹⁶ Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2008/09, s 21.

46. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.
47. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til opsamlingsbeholderne. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

Uheld og driftsforstyrrelser

48. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
49. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes senest 2 måneder efter meddelelsen af denne godkendelse til tilsynsmyndigheden.
50. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.
51. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Støj

52. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.
53. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A) (re. 20 μ Pa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

<i>Dag</i>	<i>kl. 07-18</i>	<i>55 dB(A)</i>	<i>(8 timer)</i>
<i>Aften</i>	<i>kl. 18-22</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>(1 timer)</i>
<i>Nat</i>	<i>kl. 22-07</i>	<i>40 dB(A)</i>	<i>(½ timer)</i>
<i>Lørdag</i>	<i>kl. 07-14</i>	<i>55 dB(A)</i>	<i>(7 timer)</i>
<i>Lørdag</i>	<i>kl. 14-22</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>(4 timer)</i>
<i>Søn- og helligdag</i>	<i>kl. 07-22</i>	<i>45 dB(A)</i>	<i>(8 timer)</i>

54. Maksimal værdien må om natten ikke overstige 55 dB(A).
55. Såfremt de stillede støjkrav ikke er overholdt, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
56. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.
57. Støjmåling kan max. kræves 1 gang årligt på tilsynsmyndighedens forlangende, med mindre der er konstateret overtrædelse af gældende regler/(vilkårsbestemte) støjgrænser. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger herom.

Skadedyr

58. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
59. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
60. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

Støv

61. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal, vurderet af tilsynsmyndigheden.

62. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

63. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.

64. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

65. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplaget må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.

66. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.

67. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand/grundvand.

Affald

68. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

69. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.

70. Bedriftens farlige affald skal sorteres og skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.

71. Der må i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstå uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrefende dyr.

Oversigt over vilkår i tillæg til miljøgodkendelse af Hejsager Strandvej 71, 6100 Haderslev af den 2. marts 2015 der videreføres:

- 1) Tillæg til miljøgodkendelse gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Husdyrbruget godkendes til en blandet fjerkræproduktion med et maksimalt dyrehold, som det fremgår af vilkår 5.
- 3) Tillægget bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra den afdørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil tillægget til godkendelsen bortfalde.
- 4) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

- 5) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 82.050 årshøner (90.000 stipladser), 13 heste og 96.000 årshønniker (32.000 stipladser), svarende til 553,8 DE¹⁷.
- 6) Der skal føres egenkontrol for rengøring af stalden med hønniker, forrum og uden-dørs platforme. Egenkontrollen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende. Egenkontrollen skal indeholde datoer for rengøring og desinfektion af stald, datoer for rengøring og desinfektion af forrum og udendørs platforme, samt datoer for indsættelse og antal dage i tomgangsperiode og datoer for rengøring af ventilation.
- 7) Staldafsnit for hønniker skal indrettes med etagesystem og gødningsbånd.
- 8) Gødningsbånd skal tømmes mindst tre gange ugentligt med et interval på maksimalt 3 dage.
- 9) Etagesystem, gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 10) Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:
 - a. Tidspunkt for tømning af gødningsbånd (dato, start- og sluttidspunkt)
 - b. Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
- 11) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end tre dage.
- 12) Logbogen skal opbevares i mindst fem år på husdyrbruget og skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 13) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af henholdsvis el og halm.
- 14) Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 15) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 16) Der skal foretages en årlig opgørelse af det vandforbrug, der medgår direkte til husdyrproduktionen såsom dyrenes drikkevand og vask af stald.
- 17) Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 18) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

¹⁷ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

19) Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste nabo- ejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige neden- stående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korri- gerede lyd niveauer i dB(A).

Mandag-Fredag	kl. 07-18	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07-14	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18-22	1 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22-07	0,5 timer (reference)	40 dB(A)
Spidsværdi	kl. 22-07	-	55 dB(A)

20) Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støj- målinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 19) er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejled- ninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

21) Fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning und- går.

22) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende for- anstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmel- se med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.

23) Forekomst af rotter skal forebygges ved at renholde husdyrbrugets udearealer for foder- og gødningsspild. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med auto- riseret rottebekæmper, for eksempel via den kommunale ordning.

24) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum fire måneders produceret vaske- og procesvand fra hønnikestalden, svarende til 10 m³.

25) En beredskabsplan for det samlede husdyrbrug skal indsendes senest to år efter af- gørelsen for dette tillæg eller senest ved færdigmelding af staldbyggeriet, hvis dette er inden for to år.

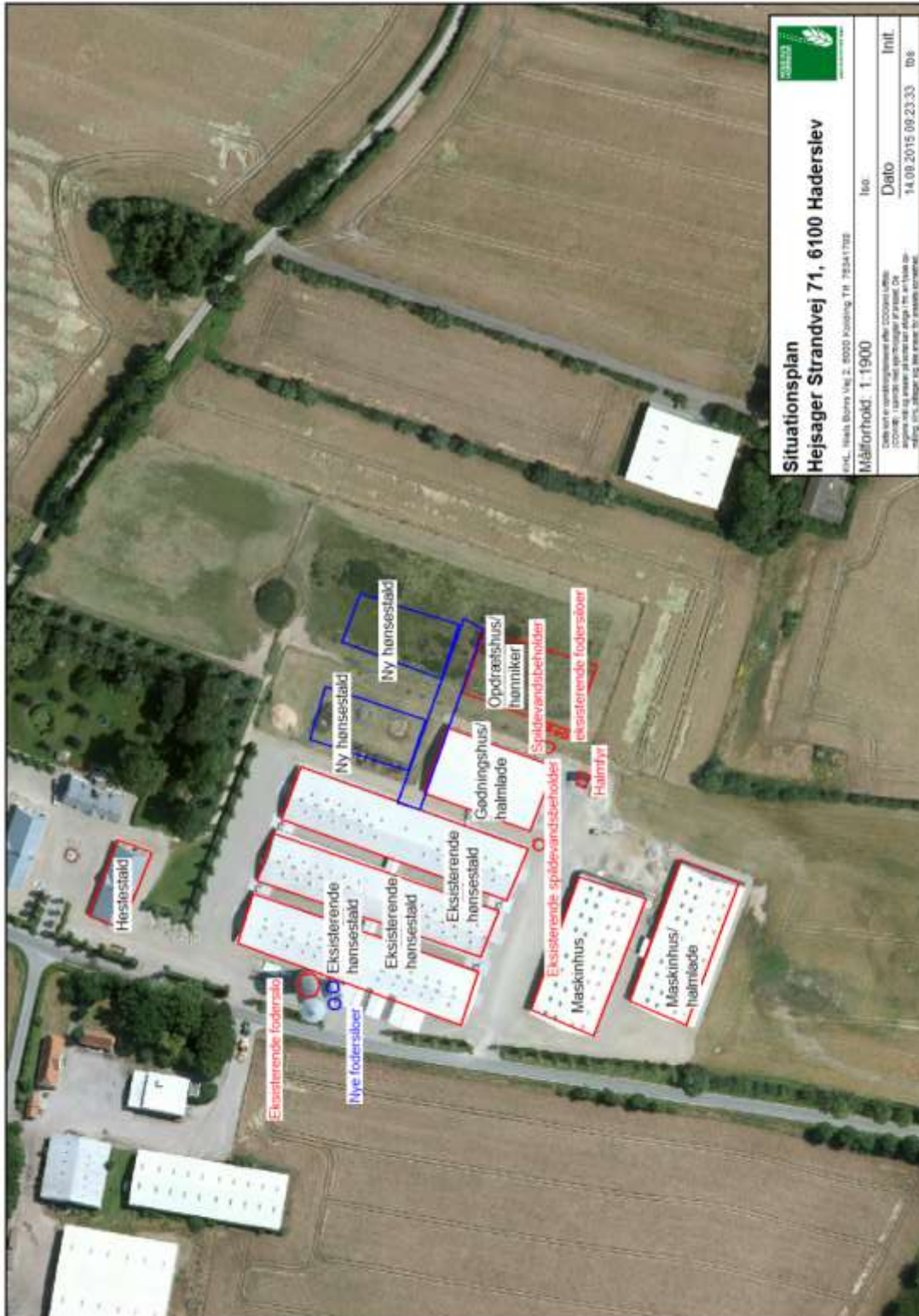
Bilag 3 - Oversigtskort over lugtgenæfstand

Vejledende konsekvenszone: 749,5 meter

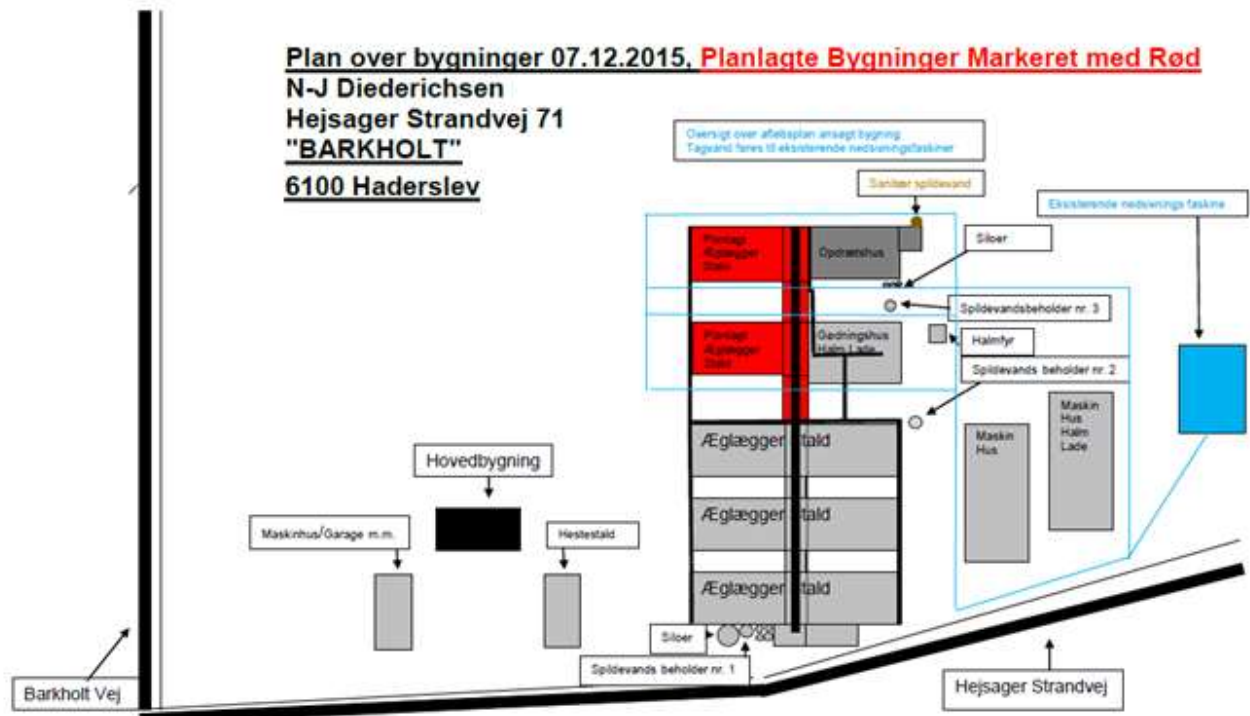

Bilag 4 - Oversigtskort over anlæg

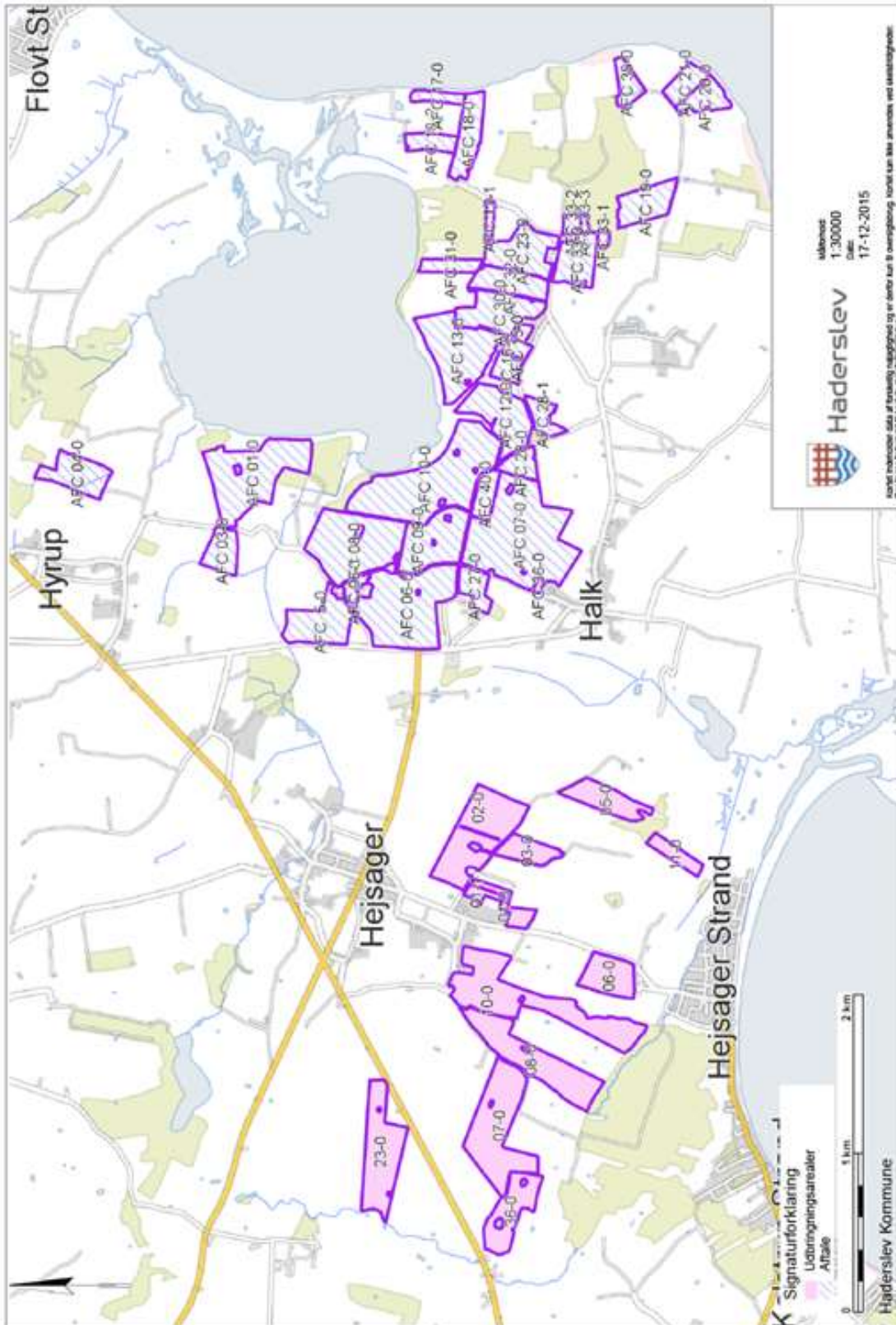

Bilag 5 - Oversigtskort over afløb

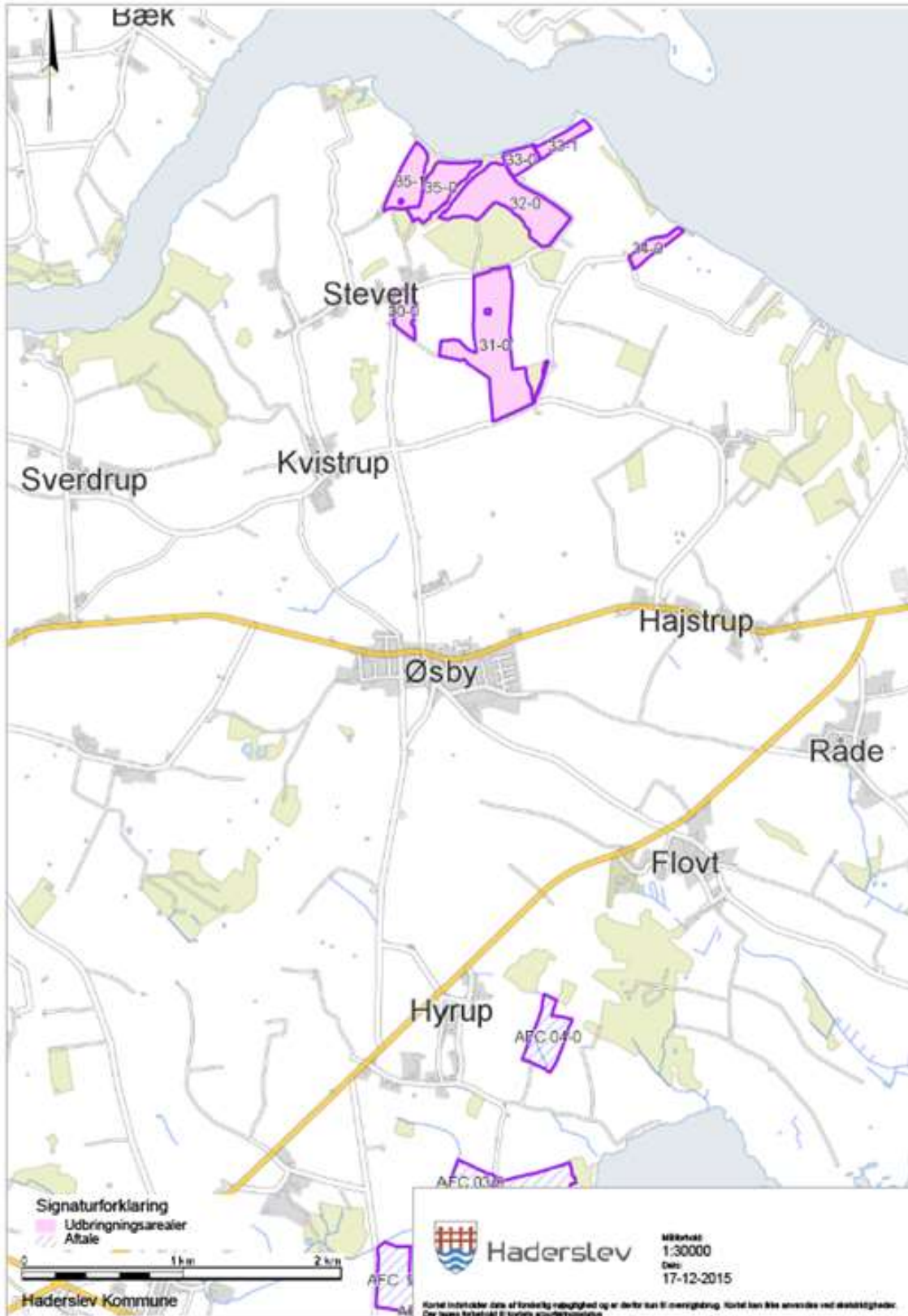

Bilag 6a - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)

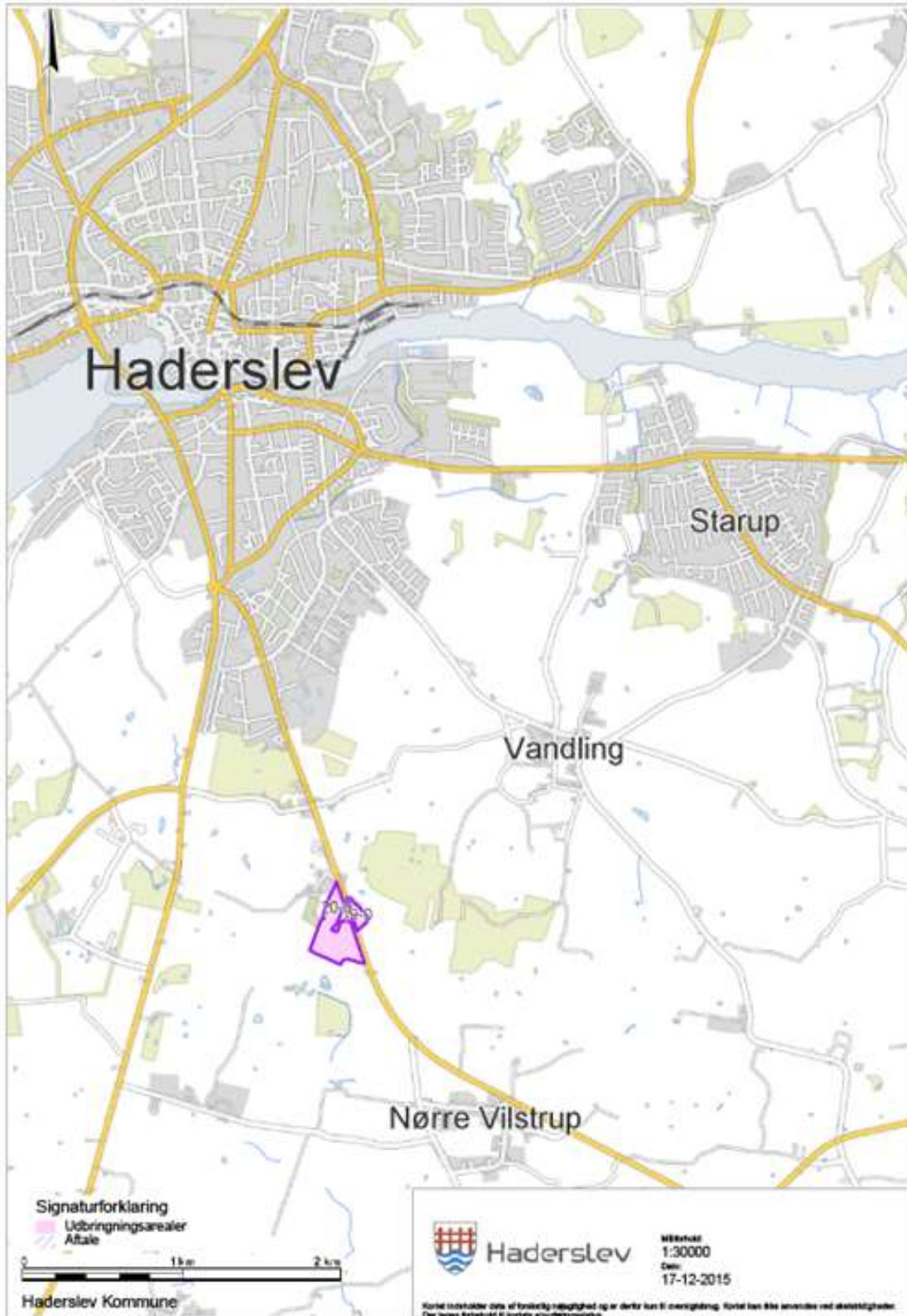

Bilag 6b - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)

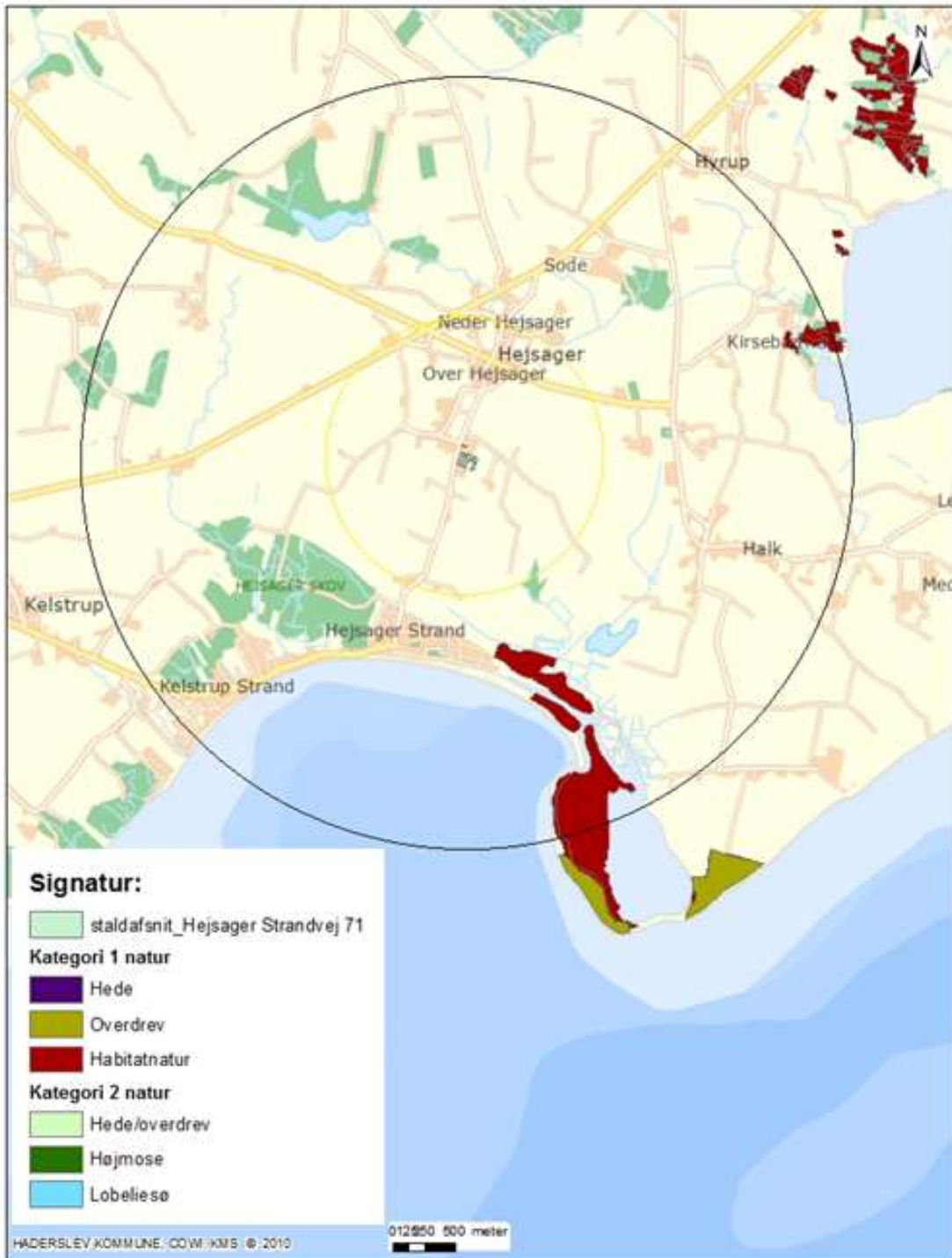

Bilag 6c - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede)

Bilag 7a - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

Hejsager Strandvej 71_ Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg.

Der findes kategori 1 naturtyper i form af strandenge og skovnatur indenfor 3000 m fra anlægget.

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstregninger. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Data og Information

Sagsbehandler: Birny

Journalnummer: 15/29891

Udskrevet den: 16. november 2015

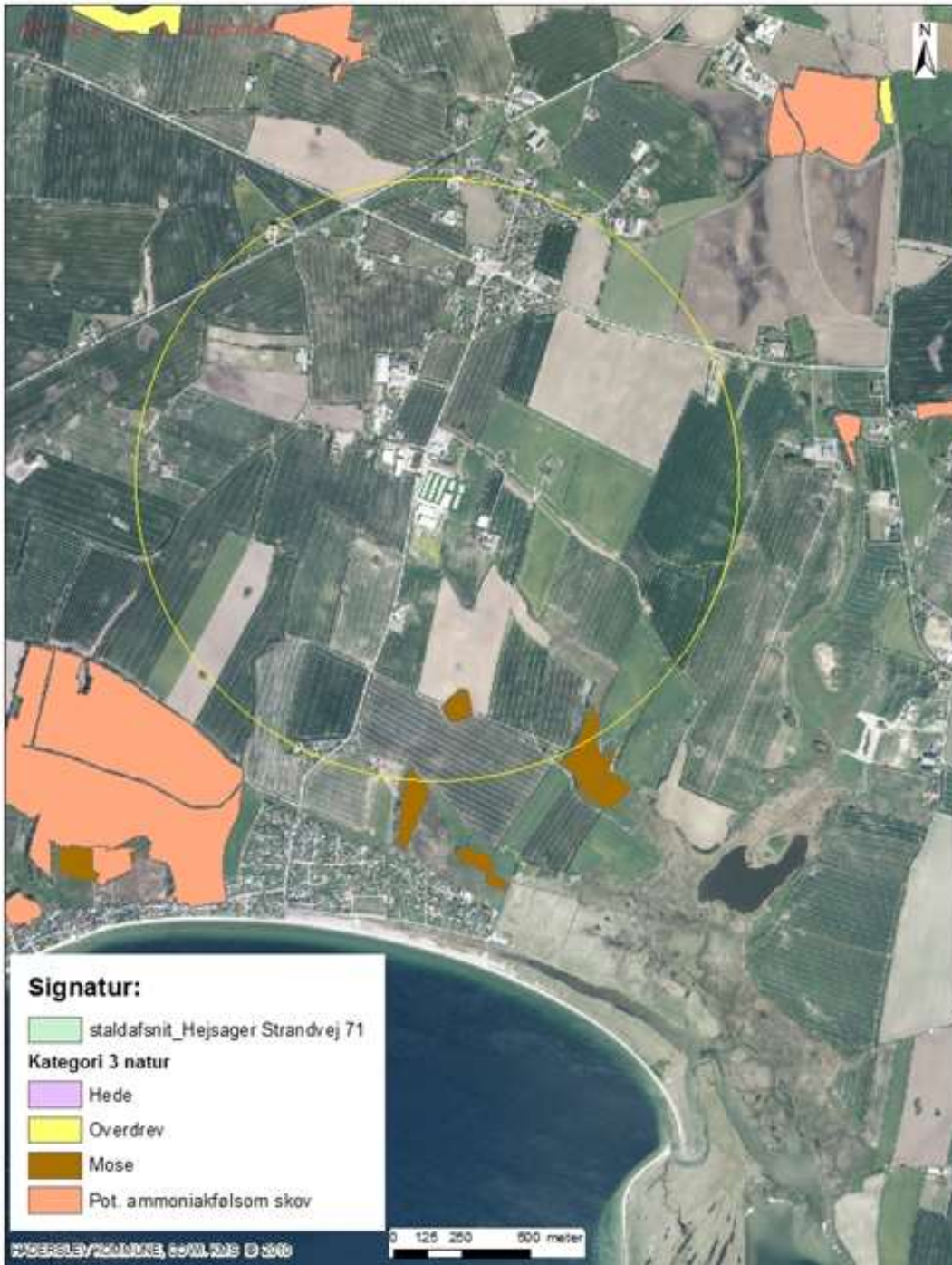
1:41.326

Haderslev

Bilag 7b - Kort over kategori 3 natur ved anlæg

- Signatur:**
- staldafsnit_Hejsager Strandvej 71
 - Kategori 3 natur**
 - Hede
 - Overdrev
 - Mose
 - Pot. ammoniakfølsom skov

Hejsager Strandvej 71_ Kort over kategori 3 natur ved anlæg.

Der findes kategori 3 naturtyper i form af moser indenfor 1000 m fra anlægget.

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skævt regnestykke. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Data og Information
Sagsbehandler: Bimy
Journalnummer: 15/29891
Udskrevet den: 16. november 2015

1:19.181 Haderslev

Bilag 8 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Hejsager Strandvej 71_ Kort over § 3 natur ved anlæg.

Der findes vandhuller og moser indenfor 1000 m fra anlægget.

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstregninger. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

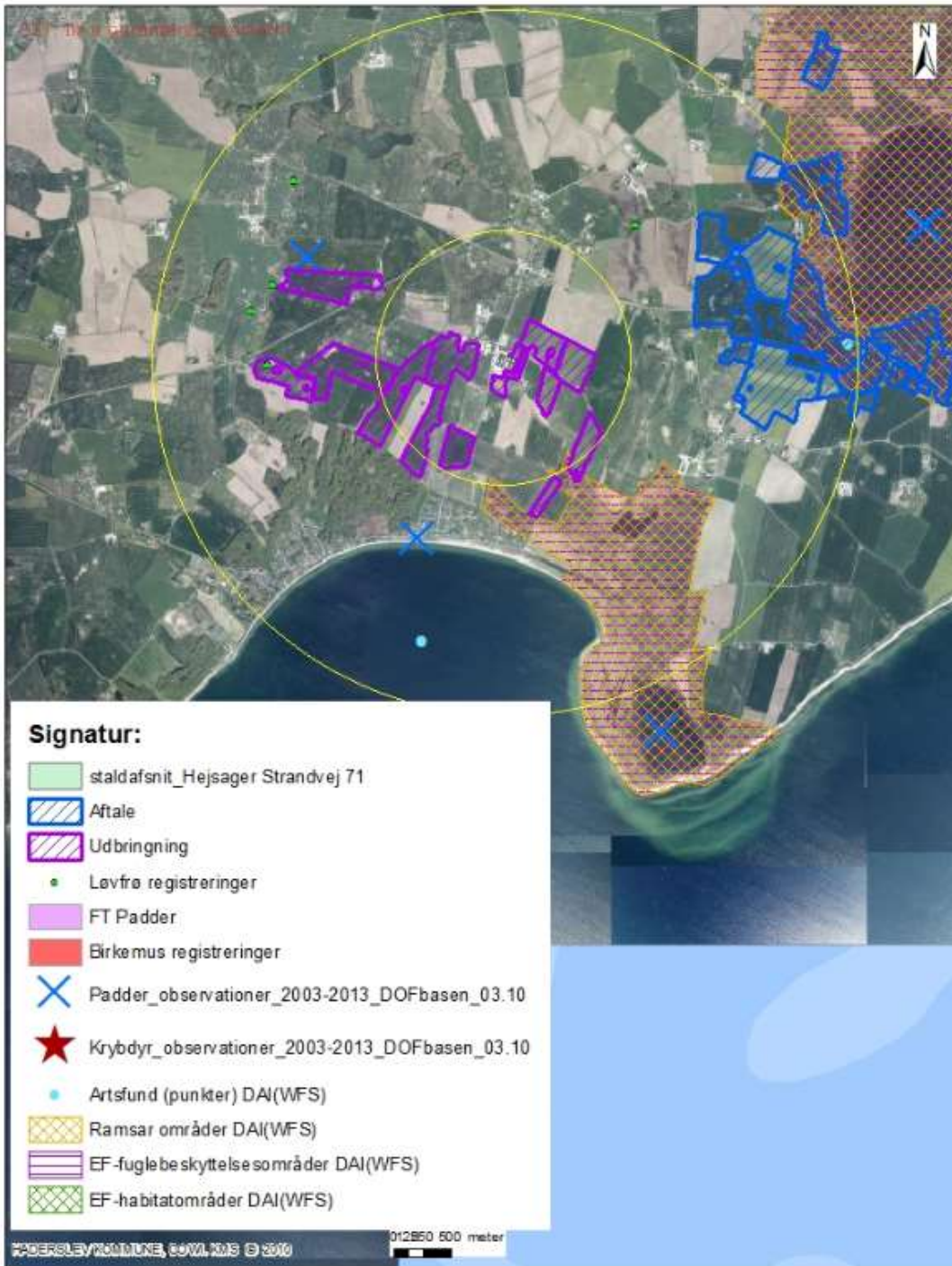
Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Data og Information
Sagsbehandler: Bimy
Journalnummer: 15/29891
Udskrevet den: 16. november 2015

1:12.119

Bilag 9 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Hejsager Strandvej 71_ Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster

Lillebælt er nærmeste Natura 2000 område.
Indenfor 3000 m findes en del løvfrøobservationer

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsformål.
Kortet kan ikke anvendes ved skærsnitnøjhed. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Data og Information
Sagsbehandler: Bimy
Journalnummer: 15/29891
Udskrevet den: 16. november 2015

1:45.401

Bilag 10 - (Beskrivelse af Natura 2000 område)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdets jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle.

Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksende og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Bålgø, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning

I "Udkast til vandplan, Lillebælt" er den samlede tilførsel af kvælstof til hele Lillebælt inkl. den del, der ligger udenfor Natura 2000-området angivet til 5436 ton N i perioden 2001-2005. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2947 ton N.

Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringssalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af Lillebælt rammes Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning

Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold

Hydrologien i dele af habitatområdets landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandengene og rigkærene samt den nedbrudte højmosé på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Båggø og ved Emtekær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96)

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skæv vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandenge
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
2120	Hvide klitter og vandremiler
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
 3260 Vandløb med vandplanter
 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
 7230 Riggkær
 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
 9130 Bøgeskove på muldbund
 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
 *prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane			T	F2, F4
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F1
Plettet rørvagtel		Y		F1
Engsnarre		Y		F1
Klyde		Y		F1
Brushane		Y		F3
Mosehornugle		Y		F3
Fjordterne		Y		F3
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F3
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Hvinand		T	F4,F7
	Toppet skallesluger		T	F4

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets pt gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	Trusselvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Fiskeri med bundsløbende redskaber og skibsfart
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede strande	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning med invasive arter
1230 - Klinter eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, u hensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelse	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Til-

	vurdere som ugunstig	groning og invasive arter.
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	grødeskæring, bundoprensning, regulering med u hensigtsmæssig hydrologi, belastning med næringsstoffer
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	Oplægning af materiale fra vandløbsvedligeholdelse, påvirkning af næringsstoffer og sprøjtemidler fra tilstødende arealer, samt u hensigtsmæssig hydrologi og stedvis store bevoksninger af invasive arter
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstandssænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og u hensigtsmæssige vandstands-forhold.
7230 - Riggær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugs-arealer,

		tilgroning, arealreduktion og uhen-sigtsmæssige vandstands-forhold
9110 - Bøgeskove på morbund uden krist-torn	Den nationale bevaringsstatus er indberet-tet som gunstig. I området er bevarings-status ugunstig eller vurderet som ugun-stig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberet-tet som gunstig. I området er bevarings-status ugunstig eller vurderet som ugun-stig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9160 - Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jord-bund	Den nationale bevaringsstatus er indberet-tet som gunstig. I området er bevarings-status ugunstig eller vurderet som ugun-stig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91D0 - *skovbevoksede tør- vemoser	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). I området er bevarings-status ugunstig eller vurderet som ugun-stig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91E0 Elle- og aske-skove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberet-tet som gunstig. Bevaringsstatus i området vurderes som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
Skæv vindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skæv vindelsnegl er indberettet som ukendt. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Sump vindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sump vin-delsnegl vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	Markant nedgang i bestanden bl.a. som følge af forringet fødegrund-lag, forstyrrelser, risiko for påvirk-ning med miljøfarlige stoffer, bi-fangster af marsvin i fiskenet
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er beva-ringsstatus for arten ugunstig eller vurde-ret som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrel-ser, tilgroning af strandenge
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Prognosen er gun-stig eller vurderet gunstig for Rørhøg, som vurderes at have stabile bestande i områ-det	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten	afvanding af enge og moser, for-styrrelser samt rørhøst.

	ugunstig eller vurderet som ugunstig	
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglepår har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag.
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

KILDER

Basisanalysen for Lillebælt: Habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Lillebælt.

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks-miljøundersøgelser, Århus Universitet

Faglig rapport nr. 644. Arter 2006, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

Faglig rapport nr. 582. Arter 2004-2005, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

EIONET: <https://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del I. Karakterisering af vandområder og opgørelse af vandpåvirkninger. Teknisk rapport Sønderjyllands Amt. 2004

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Teknisk Rapport. Sønderjyllands Amt, 2006

Udarbejdet nov 2009 og opdateret marts 2010 i henhold til udkast til naturplaner.

Bilag 11 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeløfter, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitting af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfør (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfør yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfør gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt

Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 12 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 76483.

- Første ansøgning, version 1, 31 sider og 3 bilag er modtaget den 15. september 2015.
- Endelig ansøgning, version 2, 31 sider er modtaget den 17. december 2015.

Der er indsendt beregninger med tidligere miljøgodkendt produktion som nudrift:

- Version 1, skema 78321 (fiktivt ansøgningskema), 30 sider er modtaget den 15. september 2015.

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 15/29891 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Natur og Landbrug på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.